

No Tahut na Hininaawas MAK ga Pakat Ie

No Tahut na Hininaawas tane Mak paile kilam ra haleng na harausur tane Jisas (nes no ula nianga tane Matiu). Pata. I manga iangianga uta ira tamat na gingilaan tane Jisas ura hamanis be Jisas i hatur kawase no tamat na dades tane God, kaie i tale be na lik luban leise ira sana tintalen ma ina kul halangalanga dait (nes Mak 10:45). Ma ne Mak ga bul halala ra haleng na nianga tane Jisas uta ira harubaal ing na hana tupas ira Kristian bileng, kaie i nanaas be tano pana bung Mak ga pakat ikin ra pakpakat a mon hinaragawai gate hana tupas ira Kristian ma ne Mak ga halilik leh di ta ira nianga tane Jisas (8:34-38).

*Jon ga tagure di tano hinanawat tano Watong.
(Matiu 3:1-12; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)*

¹ No tahut na hininaawas tane Jisas Kraiss no Natine God i hatahun hokarek.

² God ga tange tano pakpakat tano tangetus Aisaia horek,

“Hadado baak! Aiou ni tule no nugu ut na kap nianga menalalie tano num hinanawat, Nong na tagure no num ngas;

³ Metuma ra katano bia a ingana tikenong i taato, “Tagure no ngas tano Watong, Gil hatakadosne ie ura nuno hinanawat.’ ”

⁴ Ura hatutuno no nianga tano tangetus Aisaia, Jon no ut na baptais ga hanawat tuma ra katano bia ma iga harpir ta ira matanabar kaia horek: “Mu na kap no baptais na lilik pukus waing God na lik luban leise ira numu sana tintalen.” ⁵ A tamat na matanabar sakit tano tamat na taman Ierusalem ma ari mes na taman ta ikinong ra katano Iudeia, di git hanana tupas ie. Di git hapuasne ira nudi sana tintalen, io, namur Jon git baptais di tano taho Ioridan.

⁶ Ma ne Jon, ira kinasine di ga gil ma ra hina kamel ma igit taltalin ma tike pala bulumakau. Ma igit enen ko ma igit mame ra tiri na imara. ⁷ Ma iga pirpir ira matanabar igom tange ta di horek: “No turadi nong na hanawat namur tagu i tamat tagu. Ma iou paile haruat be ni tudu ura laplapus ira hino ta ira pala lamas na kakine. * ⁸ Aiou baptais mu ma no taho ma sene be aie na baptais mu ma no Halhaaliena Tanuo.”

*Jon ga baptais Jisas ma ne Satan ga walar ie.
(Matiu 3:13—4:11; Luk 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Ikino pana bung Jisas ga hanawat metuma Nasaret tano katano Galili ma ne Jon ga baptais ie tano taho Ioridan. ¹⁰ Ma ing be Jisas ga hanana hut metuma ra tingana taho iga nes no ula mawe ga tamapapos ma no Tanuo ga hananasur ter tana hoke tike bun. ¹¹ A ingana tikenong ga ianga sur metuma ra ula mawe horek: “Augo

1:4 Apostolo 13:24; 19:4 **1:6** 2Kng 1:8; Matiu 11:8 **1:7**
Apostolo 13:25 * **1:7** Jon ga hirhir be na gil ikin ra tintalen
ing tike maris gor gil ter tike watong kinong Jisas i manga tamat
sakit. **1:11** Sam 2:7; Ais 42:1; Matiu 12:18; Mak 9:7

no Natigu. Iou manga sip ugo ma iou laro sakit utam.”

¹² Kaie iat mon no Tanuo ga tule haut ie utuma ra katano bia. ¹³ Ma aihet na sangahul na bung ga lon tikai ma ira raaia na wawaguei di la harien tuma ra katano bia. Ma ne Satan bileng ga walwalaam ie. Io, namur um ira angelo di ga hanawat ura harahut ie.

*Jisas ga tur leh be na harpir.
(Matiu 4:12-17; Luk 4:14-15)*

¹⁴ Namur be di gate bul halala ter Jon ra hala na harpadano, Jisas ga hana utusu Galili igom harpir utano tahut na hininaawas tane God. ¹⁵ Ma iga tange horek: “Mu na lilik pukus ma mu na nurnur tano tahut na hininaawas kinong no pana bung tano kingdom tane God irek.”

*Jisas ga tato leh ira ut na kap aen.
(Matiu 4:18-22; Luk 5:1-11)*

¹⁶ Io, be ing Jisas ga hanana ra gagene no tamat na taho kis Galili iga nes leh airuo ut na kap aen, Saimon ma no tesne Andru, dur ga isise tike ubane. ¹⁷ Ma ne Jisas ga tange ta dur, “Mur na mur iou ma ni hausur mur ura soh turadi.” ¹⁸ Kaie iat mon, dur ga hana sukun haiane ira nudur ubane ma dur ga mur ie.

¹⁹ Be Jisas ga hanana hakakari iga nes Jemes dur tesne ma ne Jon, ira iruo natine Sebedi. Duhat tamana ga kis ter tano mon ma dur ga tangtagure ira nudur ubane. ²⁰ Kaie iat mon Jisas ga tato dur ma dur ga hana talur no nudur mama

Sebedi ma ira tultule tano ula mon, ma dur gom mur ie.

Jisas ga hausur ira matanabar ma iga tule hasur leise ira sana tanuo.

(Luk 4:31-37)

²¹ Io, Jisas ma ira nuno bulu na harausur, di ga hanawat ukaia tano taman Kapeneam. Ma tano Bung na Sinangeh Jisas ga hana lala tano hala na lotu ta di ira Iudeia igom tur leh ra harausur.

²² Ira matanabar di ga karup ma di ga urur ta ira nuno harausur kinong iga hausur di hoke tikenong te kap ra dades, kaie igom tale be na ianga hobi, ma pata hoke di ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses.

²³ Be iga hausur di, tike turadi a sana tanuo ga sasoh tana ga lala kaia ra hala na lotu ta di ira Iudeia ma iga manga tato horek: ²⁴ “U biha, Jisas me Nasaret? U te hanawat be nu haliare mem? Aiou nunure ter be no Halhaaliena tane God ugo.”

²⁵ Ma ne Jisas ga tigel no sana tanuo, “Kis matien! Sur sukun ie!”

²⁶ No sana tanuo ga tong hadades no turadi, igom manga kup, io, iga sur sukun ie. ²⁷ Io, ira matanabar bakut kaia di ga karup, di gom ngalabo ter, kaie di gom wowor horek: “A sigar mangana harausur ikin! I hausur ma no nuno dades iat! I kure ise bileng ira sana tanuo ma di taram ie!”

²⁸ Io, no hininaawas utane Jisas ga hana harbasié haiah tano katano bakut Galili.

Jisas ga halangalanga ira turadi ma iga tule hasur leise ira sana tanuo baling.

(Matiu 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Menamur be Jisas ma ira nuno bulu na harausur duhat ga hana sukun no hala na lotu ta di ira Iudeia, duhat gom hana lala tano ngasiane Saimon ma ne Andru. Ma ne Jemes ma ne Jon dur ga lala bileng. ³⁰ Ma no numune Saimon ga noh ter tano ula hator ma ra malahau. Ing at mon Jisas ga hanawat di ga hinawase ie tana. ³¹ Io, Jisas ga hana ukaia ho ie, igom palim no lumana ma iga sel hatut ie. No malahau ga pataam sukun ie, io, iga tur leh be na tagure ira nian uta di.

³² Be igate matmatarahien um, be no kasasa gate sugu, ira matanabar di ga kapkap hawat ira ina minaset bakut ukaia hone Jisas. Ma di ga kapkap hawat bileng ing ira sana tanuo ga sasoh ta di. ³³ Ma a haleng sakit ira matanabar ta ikino taman di ga hanawat hulungan kaia ra matanangas. ³⁴ Haleng di, Jisas ga halangalanga di ta ira haleng mangana minaset. Iga hasur leise bileng ra haleng sana tanuo ta di. Iesene Jisas pai gale bala leh ira sana tanuo be di na ianga kinong di ga nunure be nesi ie ma di nahula hinawas utana.

Jisas baling ga harpir hanana tano katano Galili.

(Luk 4:42-44)

³⁵ Ra mala bungbung be iga kadado dahine baak, Jisas ga hana leh ukaia ra malukapa igom

saasaring. ³⁶ Ma ne Saimon ma ira nuno harwis di ga hana ura ninanaas tana. ³⁷ Be di ga nes tupas ie, di ga hinawase ie be, “A haleng na matanabar di naanaas tam.”

³⁸ Io, Jisas ga tange, “Dait na hana balik ta tike katano ta ira taman hutate waing nige harpir bileng kaia kinong iou gate hanawat be ni gil hobi.” ³⁹ Io, iga hanana hurbit Galili igom harpir ta ira hala na lotu ta di ira Iudeia ma iga hasur leise ira sana tanuo ta di.

Jisas ga halangalanga tike turadi nong a sana minaset ga kis tano tamaine.

(Matiu 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Tike turadi nong ga sam sana minaset tano palatamaine ga hanawat ukaia hone Jisas, ga saga bukunkek ma iga saring ie horek: “Aiou palai be u haruat ura halangalanga iou waing pai nale tale be da hatabune habaling iou. Ma be ing u sip, nu gil hobi tagu.”

⁴¹ Io, Jisas ga sasangaho igom sigire ie kinong iga marse ie igom tange, “Aiou sip ter. Nu langalanga!” ⁴² Kaie iat mon no minaset ga pataam tano turadi. ⁴³ Nalalie ta ing Jisas ga tule leise no turadi iga hakatom ter ie ma ra dades na nianga horek: ⁴⁴ “Harbalaurai timaan! Waak be u hinawase ta tikenong ta ikin ra linge iou gil ie tam. Iesene nu hana ma nu hamanis ugo tano pris. Ma nu ter no hartabar haruat ma no harkurai tane Moses. Ma ikino hartabar na hinawas palai ura hatutuno be u te langalanga

ma be paile tale bileng be tikenong na hatabune habaling ugo.”

⁴⁵ Iesene no turadi ga hana balik gom hinawas hurhurbit. Kaie, Jisas pai gomle haruat ura hinana palai ta ira taman. Iesene iga kiskis ter mon ta ira malukapa. Ma ira matanabar iat di ga hanana tupas ie mekaia ta ira matahu taman.

2

Be Jisas ga halangalanga tike pengpeng, iga hamanis be i haruat ura sunguge leise ira sana tintalen.

(Matiu 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Ma be a bar bung gate sakit Jisas ga hanawat ukaia tano nuno taman Kapeneam. Ma ira matanabar di ga hadade be i ruma ra hala.

² Kaie a haleng na matanabar sakit di ga hanawat hulungan kaia igom pata ta mahuo leh mekaia naramon utusu muk nataman. Ma ne Jisas ga harpir ma no nianga tane God tupas di.

³ Io, ma aihet na turadi duhat ga kap hawat tike pengpeng ukaia hone Jisas. ⁴ Iesene duhat pai gale haruat be duhat na hana hutate ma no pengpeng ukaia hone Jisas kinong a haleng na matanabar sakit. Io, duhat ga tatik leise ari katano tano ula hala menalu tane Jisas. Ma be no mauho ga haruat duhat ga haruh hasur no pengpeng ma no nuno kunuban. ⁵ Be Jisas ga nes ira nuduhat nurnur, iga tange tano pengpeng, “Tasigu, ira num sana tintalen ite pataam.”

⁶ Ma ari tena harausur ta ira harkurai tane Moses di ga kis ter kaia ma di ga liklik kumaan ta ira tinga di horek: ⁷ “I tange hobi urah? I

tange hague God! Pata ta turadi i le haruat ura sunguge leise ira sana tintalen; God sene mon!”

⁸ Ma ne Jisas ga hamaan kilam ira nudi lilik igom tange, “Ira numu lilik paile takados.

⁹ Garum ta dur i malus? I malus be ni tange tano pengpeng be ‘Ira num sana tintalen ite pataam,’ be i malus be ni tange, “Tut, kap leh no num kunuban ma nuge hana?” ¹⁰⁻¹¹ Iesene iou ni hapalaine mu be Nong a Turadi ie i hatur kawase no dades ura sunguge leise ira sana tintalen kira ra ula hanuo.” Io, iga tange tano pengpeng, “Aiou tange tam, taman tut, kap leh no num kunuban ma nu hana ukaia ra ngasiam.”

¹² Io, no turadi ga tut gom tatik leh no nuno kunuban ma iga hana leh ra matmatahan ta di bakut. Ma di bakut tiketike di ga karup ma di ga pirllet God di gom tangtange, “Dait pai lale nesnes ta tike linge ho ikin.”

Jisas ga tato di ura lilik pukus ing di palai be di sana.

(Matiu 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Io, Jisas ga baling ukaia ra gagene no tamat na taho kis Galili. A haleng na matanabar di ga hanana tupas ie ma ne Jisas ga hausur di. ¹⁴ Ma be iga hana sakit iga nes Lewi no natine Alipaio ga kis ter tano hala na kap takis. Ma ne Jisas ga tange tana, “Mur iou!” Ma ne Lewi ga taman tut ma iga mur ie.

¹⁵ Namur, be Jisas ma ira nuno bulu na harausur di ga iaiaan kaia ra hala tane Lewi, ma a haleng bileng ira ut na kap takis ma ira sakalepwana di ga kis tikai ter ma ie kinong a

haleng di git murmur ie. ¹⁶ Be ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses ing di ira Parisi bileng di ga nes be Jisas ga iaiaan tikai ma ira sakalepwana ma ira ut na kap takis, di ga tange ta ira nuno bulu na harausur horek: “Paile bilai be Jisas i iaiaan tikai ma kike ra ut na kap takis ma ira mes na sana turadi bileng.”

¹⁷ Jisas ga hadade ira Parisi, io, iga tange ta di. “Ing di langalanga timaan, pa dile supi ra ut na haralon, iesene di sene di maset. Aiou pai gale hanawat be ni tato mu ing mu lik be a ut na takados mu, iesene di sene ing di palai be di sana.”

Ira sigar linge tano hinanawat tane Jisas pai gale kis tikai ma ari tuarena lilik.

(Matiu 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Io, tike pana ira bulu na harausur tane Jon no ut na baptais ma ira Parisi di ga hahal tupas God. Ma ari matanabar di ga hana tupas Jisas ma di ga tiri ie, “Ura bibiha ira bulu na harausur tane Jon no ut na baptais ma dong ing di mur ira tintalen ta ira Parisi di hahal tupas God, ma ira num bulu na harausur, pata?”

¹⁹ Io, Jisas ga balu di horek ma ra nianga harharuat. “Hohaam be ira wasire tano nian na hinartola di na hahal be no marawan nong i sigar tola i kis tikai ter baak ma di? Pa di nale gil hobi kinong di laro be i kis ter baak ma di. ²⁰ Iesene ta tike bung namur, no marawan i sigar tola, da kap leh ie sukun di. Io, ta ikino bung di na hahal kinong di na tapunuk.

²¹ “Pata ta tikenong be na dungut pakur ta tike sigar katano mol ter tike tuarena. Be na gil hobi no katano sigar mol na diris ie be ing di gis ie. Ma be na diris ie, na tamarumut leh sukun no tuarena ma no mauho na manga tamat balik um. ²² Pata ta tikenong bileng be na nanare no sigar wain paile lalet baak ta ira tuarena pala taho ing di ga gil ma ra pala me ma ite tapagas. Ing be na gil hobi, no wain na parok no pala taho ma ina tabureng. Kaie no wain na sana ma ira palna bileng. Pata. Na nanare no sigar wain paile lalet baak ta ira sigar pala taho iat.”

*No Bung na Sinangeh uta ira turadi.
(Matiu 12:1-8; Luk 6:1-5)*

²³ Io, tike Bung na Sinangeh Jisas ga hanana nalamin tano lalong na wit. Be ira nuno bulu na harausur di ga tiktikai hanana ma ie di ga hatahun be di na rarus ari pat na wit. ²⁴ Io, ira Parisi di ga tange tane Jisas “Ura biha be ira num bulu na harausur di gil hobi? Di lake no harkurai utano Bung na Sinangeh!”

²⁵ Io, Jisas ga tange, “Mu gate was ter ing Dawit ga gil, ing iga manga supi ta linge be na en, ing di ma ira nuno harwis di ga taburungan. ²⁶ Io, Dawit ga lala tano hala tane God ma iga en no beret di gate tabar God ma ie be Abiatar ga tamat ter ta ira pris. No harkurai i tange be ira pris sene mon di na en ikino beret. Iesene Dawit balik ga en ira beret ma iga tabar bileng ira nuno harwis.”

²⁷ Ma ne Jisas um ga tange, “No Bung na Sinangeh, God ga bul ie uta ira turadi ma pata be ira turadi utano Bung na Sinangeh. ²⁸ Io, Nong a Turadi ie i kure bileng no Bung na Sinangeh.”

3

*No Bung na Sinangeh i ura harahut ira turadi.
(Matiu 12:9-14; Luk 6:6-11)*

¹ Namur Jisas ga hana baling ukaia ra hala na lotu ta di ira Iudeia ing tike turadi a luma mat ie ga kis ter kaia. ² Ari di ga kis ter bileng kaia ing di ga sip be di na tung Jisas. Io kaie, di gom nesnes ie be na haralon tano Bung na Sinangeh be pata. ³ Io, Jisas ga tange tano luma mat, “Tut nalu ma nu hana ukira nalamina.” ⁴ Ma ne Jisas ga tange ta di, “Aso ira harkurai tane Moses i tange be da gil ra Bung na Sinangeh? Be da harahut be da harangungut? Be da halon tikenong be da bing tikenong?” Iesene di ga kis kunkun.

⁵ Be Jisas ga nesnes di, iga ngalngaluan ter ta di, ma iga manga tapunuk kinong di ga hadades ira tinga di. Io, iga tange tano turadi horek: “Tuluse no lumam.” Iga tuluse no lumana, io, iga tahut baling. ⁶ Io, ira Parisi di ga sur leh haiah tano hala na lotu ta di ira Iudeia ma di ga wowor ma dong ing di git tutur ma ne Herot be di na ubu bing Jisas hohaam.

A tamat na matanabar sakit di git murmur Jisas.

7-8 Io, Jisas ma ira nuno bulu na harausur di ga hana leh ukaia tano tamat na taho kis Galili. Ma a tamat na matanabar sakit di ga mur ie. Di ga hanawat metuma ta ira katano Galili, Iudeia, Idumaia, ma no katano menamur tano tike palpal tano taho Ioridan. Ma di ga hanawat bileng ta ira taman Ierusalem, Tair, ma ne Saidon. Di kakarek ra matanabar di ga hanawat kinong di ga hadade ira linge bakut Jisas ga gilgil. ⁹ Be iga manga haleng sakit ira matanabar Jisas ga tange ta ira nuno bulu na harausur, “Mu na tagure tike mon ukira ho iou waing di nahula sibit iou.” ¹⁰ A burwana igom tange hobi kinong igate halon ra haleng, ma dong ing di ga maset di ga harselsel ukaia nalalie ura singsigire Jisas. ¹¹ Ma ari turadi, ira sana tanuo ga sasoh ta di. Ma be di ga nes Jisas, di git tuntudu menalalie tana ma ira sana tanuo di git kakongane be, “Augo no Natine God.” ¹² Iesene Jisas ga hakatom ter ira sana tanuo horek: “Pa mu nale hinawase ta tikenong be nesi iou.”

*Jisas ga gilamis ira apostolo.
(Matiu 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Namur Jisas ga hanahut utuma ra uladih ma iga tato leh di ing iga sip di. Ma di ga hana tupas ie. ¹⁴⁻¹⁵ Ma iga gilamis leh ira sangahul ma iruo igom kilam di be apostolo. Io, iga gilamis di be di na kis tikai ma ie ma ina tule harbasiane di ura harpir, ma be di na hatur kawase ra dades ura hasur ira sana tanuo.

16-17 Io, iga gilamis kike ra sangahul ma iruo: Saimon (nong Jisas ga kilam ie be Pita), ma ne Jemes dur tesne ma ne Jon ira iruo natine Sebedi (iga pas tike mes na hinsa dur Buanerges, ing a pipilaina be “Ira turadi ho ira parparara.”) 18-19 Ma iga gilamis habaling Andru, Pilip, Bat-alomiu, Matiu, Tomas, Jemes no natine Alpias, ma ne Tadius. Ma tikai ma di, ne Saimon nong di ga kilam ie be no Selot, * ma ne Iudas Iskariot nong na ter leise Jisas.

Jisas ga hamanis be pai gale tule hasur leise ira sana tanuo ma no dades tane Satan.

(Matiu 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

20 Be Jisas ga hana lala tike hala a tamat na matanabar di ga hana haruat kaia kaie Jisas ma ira nuno bulu na harausur pa di gale haruat at be di na ian. 21 Ma be ira hinsaa ne Jisas di ga hadade hobi, io, di ga marse ie, di gom tange be, “I biha? Ite ba. Naka?” Ma di ga hana ura hanawan leh ie.

22 Ma ari tena harausur ta ira harkurai tane Moses di ga hanasur metuma Ierusalem. Ma di ga tangtange, “Belsebul te sasoh tane Jisas. Ma ne Jisas i haruat ura tultule hasur leise ira sana tanuo kinong ikino watong ta di ira sana tanuo te ter ra dades tana kaie ige gilgil hobi.”

23 Io, Jisas ga tato leh di ma iga haianga di ma ira nianga harharuat horek. “Satan paile haruat tuno iat ura tultule hasur leise habaling ie. 24 Be

3:16-17 Jon 1:42 **3:16-17** Luk 9:54 * **3:18-19** I nanaas be di ga kilam ie hobi kinong aie tikenong ta dong ing di git sipsip be Israel na tur sene sukun Rom waing Rom pai nale kure di.

3:22 Matiu 9:34; 10:25

tike huntunana paile tur tikai pai nale tur dades. ²⁵ Be tike hatatamana paile tur tikai pai nale kis timaan. ²⁶ Ing be no huntunana tane Satan gor harubu baling ta di, igor puko ma igor pataam. ²⁷ Pata ta tikenong na lala tano ngasiana no ut na baso ma ina kuman ta linge, ing be paile huna kubus kawase ie. Ma namur um, na kukuman naramon tano nuno hala.

²⁸ “Mu na hadado baik! God na lik luban leise ira sana tintalen ta ira matanabar ma be di na tange hague nesi ta tikenong, na lik luban leise ikinong bileng. ²⁹ Iesene nong i tange hague no Halhaaliena Tanuo, God pai nale lik luban leise ikino tintalen. Iesene ikino sana tintalen na kis hatikai ter ma pai nale pataam.” ³⁰ Jisas ga tange hobi kinong di ira tena harausur di ga tangtange, “A sana tanuo te sasoh tana.”

*Ira hinsaane Jisas tutuno
(Matiu 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Namur no makai tane Jisas ma ira tasine di ga hanawat ma di ga tutur hanana nataman. Di ga tule halala tikenong be na lamus leh ie. ³² Ma ari ta di ta ira haleng na matanabar di ga tange tana, “No num makai ma ira tasim rek nataman.”

³³ Io, Jisas ga tange, “Aiou ni hinawase mu be nesi no nugu makai ma ira tasigu.” ³⁴ Namur iga nes dong ing di ga kis luhutane ter ie igom tange, “Di kakarek ira nugu makai ma ira tasigu. ³⁵ Be nesi tikenong ila murmur no sinisip tane God, ikinong a tasigu ie, a hainigu ie, be a nugu makai ie.”

4

*No nianga harharuat utano ut na sinso.
(Matiu 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Ma namur Jisas ga tur habaling leh ura hausur kaia ra gagene no tamat na taho kis Galili. Ma a haleng na matanabar sakit di ga hananawat kaia, kaie Jisas gom kis hut tike mon kaia na taho. Ma ira matanabar di ga kis tano gagena taho. ² Jisas ga hausur di ma ra nianga harharuat uta ira haleng na linge. Ma be iga harausur iga tange horek.

³ “Mu hadado. Tike ut na sinso ga hana be na so ira nuno pat na dahe. ⁴ Be iga isise harbasiane ira pat na dahe ari ga puko ter tano ngas ma ira mon di ga en bakut leise. ⁵ Ari patna bileng ga puko ter ra ula hothot ing paile haleng ira pu kaia. Di ga kubur haiah kinong paile haleng ra pu. ⁶ Be no kasasa ga taman tut huat ga rang bing di kinong ira bolbol ta di pai gale manga hanasur. ⁷ Ari patna bileng ga puko ter nalamina ira kuikui ma iga lul burung di kaie pa di gomle huei. ⁸ Ari patna bileng ga puko ter ta ira bilai na pu. Di ga tamat ma di ga huei. Ari ga huei aitul a sangahul na patna, ari limliman ma tike na sangahul na patna, ma ari maarmaar.”

⁹ Io, Jisas um ga tange, “Be ing u haruat ura hadade kilam ikin, nu taram ie.”

*A burwana be Jisas git tangtange ira nianga harharuat.
(Matiu 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Namur Jisas ga hana talur ira haleng na matanabar. Ma ari ing di git murmur ie ma ira sangahul ma iruo di ga kis tikai ter ma ie. Ma di ga tiri ie uta ira nianga harharuat. ¹¹ Ma ne Jisas ga balu di, “Aiou te hapuasne ta mu utano kingdom tane God. Iga susuhai nalalie, sene iou te hapalaine um ie ta mu. Iesene ta dong ing pa dile kis ta ikino harbalaurai tane God, iou ianga ma ra nianga harharuat. ¹² Io kaie, ‘Di na nes ma pa di nale nes kilam, di na hadado ma pa di nale hadade kilam; di nahula lilik pukus, ma ne God na lik luban leise ira nudi sana tintalen.’”

Jisas ga hapalaine no nianga harharuat utano ut na sinso.

(Matiu 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Ma ne Jisas ga tange ta di, “I palai be pa mu le palai ta ikin ra nianga harharuat. Be ing iou paile hapalaine mu, pa mu nale palai tari nianga harharuat baling. ¹⁴ No ut na sinso i so no nianga. ¹⁵ Ari matanabar di haruat ma ira pat na dahe ing i puko ter tano ngas. Be di hadade no nianga, Satan i hanawat ma i kap leise no nianga ta di. ¹⁶ Ma ari di haruat ma ira pat na dahe ing i puko ter ra ula hothot. Be di hadade leh no nianga, di kap haiane leh mon ie ma ra gungunuama. ¹⁷ Iesene be no nianga paile darong, pa di nale tur lawas. Ing be ira harubaal na ubal di ma di kap ngunungut kinong

di gate kap no hininaawas, di na puko haiyah leh. ¹⁸⁻¹⁹ Ma ari di haruat ho ira pat na dahe ing i puko ter nalam in ta ira kuikui. Di hadade ira nianga iesene di ngaangel uta ikin ra nilon ma di manga sip ra kinkinis na watong ma ira mes na linge. Karek ra linge na burung no hininaawas ma pai nale tahuat timaan. ²⁰ Ma ari di haruat ma ira pat na dahe ing i puko ter ta ira bilai na pu. Ing di hadade no nianga di kap usurane ie. Io, di na tahuat timaan hora pat na dahe ing di huei aititul a sangahul na patna, a limliman ma tike na sangahul na patna, ma ari maarmaar.”

Aso no burwana be Jisas ga sip be di na hadade kilam ira nuno nianga.

(Luk 8:16-18)

²¹ Io, Jisas ga tange habaling ta di, “Pata tikenong pai lale kapkap halala tike laam be na bul ie menapu tike kas be tike hator. Na bul ie nalu waing na hapalaine ikino katano. ²² Hokike iat mon, be ta so i kis mun ter, i kis mun ter waing na hanawat puasa namur. Ma be aso i kakaser ter, i kis ter hobi be mu na palai ine namur. ²³ Be ing u haruat ura hadade kilam ikin, nu taram ie.”

²⁴ Ma iga tange habaling ta di, “Lik timaan ing mu te hadade ter. God na balu pukus habaling ter tam haruat iat hoke u te hadade kilam ing iou tange. Ma ina hadades bileng ie. ²⁵ Nesi nong i palai ta ira nugu nianga, God na manga hapalaine ter tana. Ma be nesi nong tada

4:18-19 Matiu 19:23-24 **4:21** Matiu 5:15; Luk 11:33 **4:22**
 Matiu 10:26; Luk 12:2 **4:24** Matiu 7:2 **4:25** Matiu 13:12;
 25:29; Luk 19:26

palpalai kanaia tana, God na kap leise bakut iat tana.”

No nianga harharuat uta ira pat na dahe nong i kubur huat.

²⁶ Io, Jisas ga tange habaling, “No kingdom tane God i horek. Tike turadi ga ise harbasiane ira pat na dahe tano pu. ²⁷⁻²⁸ Be ing ila kumkubabo ra bung ma ila tangtangahun ra malane ira pat na dahe iat di la te kubur ter. Ma aie iat paile nunure be di kubur hohaam kinong no pu iat ila hakubur ira pat na dahe. Luaina na kubur huat, io, na mon konomine, ma namur na matuko. ²⁹ Be ite matuko ira pat na dahe no turadi na haburuana ura katkato kinong no nuno pana bung ura katkato ite haruat.”

No nianga harharuat utano pat na dahe i manga hansik.

(Matiu 13:31-32,34; Luk 13:18-19)

³⁰ Io, Jisas ga tange habaling horek: “Da hapupuo no kingdom tane God ma ra so? Ma da ianga harharuat utana hohaam? Io, ni hinawase mu. ³¹ No kingdom tane God i haruat ma tike pat na dahe no turadi i so ie. Ma i manga hansik sakit ta ira pat na dahe tano ula hanuo bakut. ³² Namur be ing ite kubur na tamat ta ira humangana dahe na nian dait la sooso. Ira singarna no dahe a tamat sakit ma i ududuh timaan kaie ira mon di gil ira nudi pawas kaia.”

³³ Io, Jisas ga pir di ma ra haleng na nianga harharuat ho ikin, inage haruat be di na hadade kilam. ³⁴ Iga pir ira matanabar ma ra nianga

harharuat sene mon. Iesene be ing Jisas sene um ma ira nuno bulu na harausur, iga hapalaine ira mangana linge bakut ta di.

Jisas ga tigel no tamat na kih.

(Matiu 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Ikino bung be igate matmatarahien Jisas ga tange ta ira nuno bulu na harausur, “Dait na balos utua tike palpal tano tamat na taho kis.” ³⁶ Io, ma di ga hana sukun no tamat na matanabar ma di gom kawas leh tano tamat na mon nong Jisas gate kis ter tana ma di gom balos. Ari mes na mon bileng ga saate di. ³⁷ Tike tamat na kih ga hanawat ma ira paananoh di ga tamapit lala ter tano mon gom hahung ie. ³⁸ Ma ne Jisas at mon kanaia ga kumkubabo namur tano mon ma iga ulaleng ter at. Ira bulu na harausur di ga hangun ie ma di ga tange, “Tena harausur, paule manga lilik be dait na ruh?”

³⁹ Io, Jisas ga taman tut gom tigel hadades no kih ma ira paananoh ma iga tange, “Noh matien!” Io, no kih ga mat ma no taho ga manga malile harsakit. ⁴⁰ Ma ne Jisas ga tange ta ira nuno bulu na harausur, “Mu burut urah? Pata iat baak numu ta nurnur?”

⁴¹ Di ga manga burut sakit di gom hartiritiri baling ta di, “Nesi ikin? No kih ma ira paananoh at bileng, dur taram ie!”

5

Jisas ga hasur leise ira haleng na sana tanuo ter ta ira bore.

(Matiu 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Io, Jisas ma ira nuno bulu na harausur di ga balos utua tike palpal tano tamat na taho kis, tano katano ta di ira Gerasen. ² Jisas ga sur leh tano mon. Kaie iat mon tike turadi nong ira sana tanuo ga sasoh tana ga hanasur mekaia ra matana hot na haratur. Iga hanasur um gom harsomane Jisas. ³ Ikino tunana git kiskis ta ira matana hot na haratur ma pata tikenong pai lale taltale be na hiis kawase ie. Sukmaal be di git hihis ie ma ra dades na kunubus ma ra dades na hinhiran sakit, pai gitle harharuat. ⁴ Pa di gitle taltale kinong no turadi git raprapat haitne ira dades na hinhiran sakit ta ira lumana ma igit raprapat haitne bileng ira dades na kunubus ta ira kakine. Pata tikenong pai gale haruat be na hamarur ie. ⁵ Taitus ira kaba bung ma ira kaba kasasa bakut igit kupkup hanana kirama ta ira matana hot na haratur ma tuma bileng ra uladih ma igit kutkut hanane um no tamaine ma ira hot.

⁶ Be iga nes leh Jisas me tapa, iga hilo igom saga bukunkek menalalie tana. ⁷ Iga kakongane nalu sakit gom tange, “Jisas Natine God nong i lie sakit, waak u kis na gil iou! Nu sasalim utuma hone God be pa nule gil hangungut iou.” ⁸ Iga tange hobi kinong Jisas gate tange tana, “Augo ra sana tanuo, sur leh ta ikin ra turadi.”

⁹ Ma ne Jisas ga tiri ie, “Nesi no hinsam?” Iga balu ie horek: “No hinsagu ‘Arip na arip.’ Urah? A haleng sakit mem.” ¹⁰ Ma iga manga sasaring marmaris ter tane Jisas be pai nale tule leise ira sana tanuo mekaia ta ikino katano.

¹¹ Io, ma a haleng na bore di ga iaiaan tano gagen a uladih hutate. ¹² Ira sana tanuo di ga sasaring marmaris tane Jisas horek: “Tule ter mem ta kakarek ra bore waing mem na sasoh ta di.” ¹³ Iga haut leise ter di, io, ira sana tanuo ga sur leh tano tunana di gom sasoh balik ta ira bore. Di ga hilo sur tano ula habo utuma naramon tano tamat na taho kis di gom kango. Ira bore bakut di haruat ma airuo arip.

¹⁴ Io, ira ut na balaura bore di ga hilo leh di gom hinawas kaia tano taman ma ta ira katano bileng hutate. Io, ira matanabar di ga hana leh ura nesnes ing Jisas gate gil ter. ¹⁵ Be di ga hana tupas Jisas di ga nes no tunana nong ira haleng na sana tanuo ga sasoh ter baak tana ga kis ter kaia. Ira matanabar di ga burut kinong ira kinasine gate sige ter ma no nuno lilik bileng gate palai. ¹⁶ Dong ing di ga nes ikin di ga hinawase ira matanabar tano mangana linge Jisas gate gil ter tano tunana nong ira sana tanuo ga sasoh ter baak tana. Ma di ga hinawas bileng ta ira bore. ¹⁷ Namur, ira matanabar di ga ianga marmaris ter tane Jisas be na hana leh tano nudi katano.

¹⁸ Tano pana bung Jisas ga kaukawas utuma naramon tano mon no tunana nong ira sana tanuo baak ga sasoh ter tana ga duan Jisas be dur na hana tikai. ¹⁹ Jisas pai gale bala leh ie, iesene iga tange, “Nu hana tapukus utano num taman, ter ta ira hinsaam ma nu hinawase di a tamat na linge ie hohaam no Watong te gil ter tam. Io, nu hinawas bileng tano nuno harmarsai ukatika ho ugo.” ²⁰ Io, no tunana ga hana ter tano katano Dekapolis. Iga hana gom hinawase di a

tamat na linge ie hohaam Jisas gate gil ter tana. Ma ing di ga hadade di ga manga karup.

Jisas ga halangalanga no haine nong ga sam daradaara ma no hinasik nong ga noh na minat ter.

(Matiu 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Io, Jisas ga balos ma tike mon utuso baling tike palpal tano tamat na taho kis Galili. A tamat na matanabar ga hana luhut ie ing Jisas ga kis ter tano gagene no taho kis. ²²⁻²³ Tike watong nong ila harbalaurai ter tike hala na lotu ta di ira Iudeia, no hinsana Iaros, ga hana ukaia. Be iga nes leh Jisas iga puko ter menalalie ta ira kakine ma iga ianga marmaris ter tana, “No nugu not no hinasik te noh na minat ter um. Hilo, nu bul ira lumam tana waing inage langalanga ma ina lon.”

²⁴ Io, Jisas ga saate ie. Ma a tamat na matanabar di ga murmur hanane ie ma di ga harhunghung hanana hutate tana.

²⁵ Ma tike haine nalaman ta ira matanabar ga sam daradaara. No nuno minaset gate kisi ie haruat ma ra sangahul ma iruo na tinohon.

²⁶ Igate kap ra but na tirih ta ira haleng na ut na harulai ma igate hasurum bia ter ira nuno barbarat ta di. Pai gale langalanga tano minaset. No nuno minaset balik ga manga kapkap hgae ie. ²⁷ Be no haine ga hadada nianga uta ira bilai na gingilaan tane Jisas iga hana mon nalaman ta ira matanabar gom hana ukaia namur tane Jisas igom sigire no kinasine. ²⁸ Iga gil hobi kinong iga lik horek: “Be ni sigire mon no kinasine ni langalanga.” ²⁹ Ikino pana bung iat mon no

hinilo tano de ga takumut leh ma no haine ga hamaan no tamaine be igate langalanga sukun no nuno minaset. ³⁰ Ing at mon no haine ga sigire no kinasine, Jisas ga hamaan kilam be ari ta ira nuno dades metuma nalu gate hana talur ie. Iga tahurus gom tiri di, “Nesi i sigire no kinasigu?”

³¹ Ira nuno bulu na harausur di ga tange tana, “U biha? U nes ira matanabar di harhunghung ma di sumsubek ugo ma kanaia iat baak u tirtiri be nesi i sigire ugo?”

³² Iesene Jisas iat baak ga naanaas hurbit hanana be na nunure nong ga gil ikin ra linge. ³³ No haine ga burut igom dader kinong iga nunure kilam no bilai na linge ga hanawat ter tana. Io, iga saga bukunkek ter tane Jisas gom hinawas ta ira tutuno bakut. ³⁴ Jisas ga tange tano haine, “Natigu, no num nurnur te halon ugo. Nu hana tatahun ma nu langalanga tano num minaset.”

³⁵ Be Jisas ga iangianga baak, ari tunana di ga hanawat metuma tano hala tane Iaros ma di ga hinawase ie, “No num not no hinasik te mat. Ura biha um u nangnanget ma no tena harausur?”

³⁶ Be Jisas ga hadade kumaan ter ing di ga tangtange iga tange tane Iaros, “Waak u burut. Nu nurnur sene mon.” ³⁷ Pai gale haut leh bileng um tari be di na mur ie, ne Pita ma ne ningor tesne Jemes ma ne Jon sene mon. ³⁸ Be di ga hanawat ter tano ngasiane Iaros, Jisas ga hadade di, di ga susuah kupkup ma di ga manga haraba. ³⁹ Jisas ga hana lala ma iga tange ta di, “Waak mu

ra sunuah ma waak mu ra haraba! No hinasik paile mat. I kubabo te mon.”

⁴⁰ Di ga riris balik ma di ga hasakit tana. Namur be igate tule hasur bakut leise ter di, iga lamus no makai tano hinasik ma no nuno mama bileng. Iga lamus halala bileng ira itul ing duhat ga saate ie utuma naramon tano katano di ga hainoh ter no hinasik kaia. ⁴¹ Iga palim no lumana no hinasik ma iga tange tana, “Talita kaum,” pipilaina be, “Hinasik, tut nalu!”

⁴² Kaie iat mon no hinasik ga tut nalu ma iga hatahun hinana (ma a sangahul ma iruo ira nuno tinohon.) Ma di kaia di ga manga karup sakit. ⁴³ Iesene Jisas ga ter ra dades na nianga ta di be pa di nale hinawas ta ikino linge iga gil ie. Iga tange bileng ta di be di na tabar no hinasik ma ta nian.

6

No tangetus Jisas, pa di gale ru ie tano nuno taman.

(Matiu 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Io, Jisas ga hana talur ikino katano gom hanana ter tano nuno taman. Ira nuno bulu na harausur at bileng di ga saate ie. ² Ra Bung na Sinangeh Jisas ga hatahun no nuno pinapalim na tena harausur tuma tano hala na lotu ta di ira Iudeia. A haleng di ga hadade ie ma di ga manga karup. Di ga tange horek: “Iga kap kakarek ra nuno harausur meha? Dait paile palai tutuno iat ta dahine! Nesi i ter no nuno minanes tana? Dait na tange hohaam ta ira nuno dades na gingilaan

na kinarup ing iga gil ma ira lumana tus? ³ Aie mon no ut na gil hala, no natine Maria. Ira tasine kike ne Jemes, Ioses, Iudas ma ne Saimon. Ma ira hainine di rek ma dait.” Ma di ga malok leise ie.

⁴ Jisas ga balu di, “I tutuno sakit be mu na ru ira tangetus ta ira mes na taman. Iesene pa mu nale ru ie be aie mekira ma be a hinsaa mu bileng ie. Pa mu le ru bileng ie be mu mon tike hatatamana.”

⁵ Pai gale tale be Jisas na gil ta haleng dades na gingilaan na kinarup kaia. Iga bul mon ira lumana ta ari ina minaset waing di nage langalanga sukun ira nudi minaset. ⁶ Ma ne Jisas ga lik be, “Maris! Ura biha pa dile nurnur?”

Jisas ga tule ira nuno bulu na harausur tano nudi pinapalim.

(Matiu 10:5-15; Luk 9:1-6)

Io, Jisas ga hana hurbit ter ta ira taman gom hausur ira matanabar. ⁷ Iga tato hulungan ira nuno sangahul ma iruo na bulu na harausur ma iga tule di airiruo ma iga ter no dades ta di waing di nage harkurai ta ira sana tanuo ura tultule hasur leise di. ⁸ Iga tibe timaan ter ta di horek: “Pa mu nale kap ta linge tano numu hinana. Mu na kap sene tike buko. Pa mu nale kap ta nian, ta raat, ma ta barbarat. ⁹ I tale be mu na paas ta pala lamas ta ira kaki mu ma sene pa mu nale kap ta harkios. ¹⁰ Be mu lala ter tike hala mu na kis ter at tana tuk mu nage hana leh tano taman. ¹¹ Ma be pa dile bala leh mu tike taman ma pa dile taram bileng ing mu tangtange, be mu

hanana leh sukun no taman mu na hatidir leise ter ira pulungar ta ira lapara kaki mu. Mu na gil hobi waing na hakilang di tano sana tintalen di gil ter ta mu.”

¹² Io, ira bulu na harausur di ga hana harbasie ma di ga harpir be ira turadi di na lilik pukus ta ira nudi sana tintalen. ¹³ Ma di ga hasur leise bileng a haleng na sana tanuo. Ma di ga mur no nudi tintalen ura pukpuk ira haleng ina minaset ma ra wel. Ma namur be di ga gil hobi di ga halangalanga ira ina minaset.

Herot ga lik be Jisas iat mon ne Jon nong igate kut do ie.

(Matiu 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Be Jisas ma ira nuno bulu na harausur di ga gilgil kike ra pinapalim, Herot, no king, ga hadade ira nianga utane Jisas kinong a haleng na matanabar di ga iangianga hanana tana. Ari di ga lik be Jon tane Jisas di gom tangtange, “Jon no ut na baptais gate tut hut sukun no minat ma i lon baling. I karek no burwana ige gilgil ira dades na gingilaan na kinarup.” ¹⁵ Sene be ari di ga tange, “Aie ne Elaija.” Ma ari iat di ga tange be, “Aie tike tangetus hoke ira tangetus menalalie sakit.”

¹⁶ Ma be ne Herot, no king, ga hadade iga tange, “Aie ne Jon no ut na baptais! A tutuno be iou ga kut do ie iesene ite tut hut baling tano minat ma i lon baling!” ¹⁷ No burwana ira nianga tane Herot no king horek. Nalalie, Herot gate tule ari turadi ura palpalim kawase ne Jon. Di

ga kubus ie, di gom bul ie ra hala na harpadano. Herot ga gil hobi kinong iga tole Herodies. Io, nalalie Herodies gate tole te baak Pilip, no tasine Herot. ¹⁸ Ma ne Jon git tangtange tane Herot no king horek: “Paile takados be u te tole Herodies, no haine tano tasim.”

¹⁹⁻²⁰ Io, Herodies git balbala ngungut ter tane Jon ma iga sip at be da ubu bing ie. Iesene pai gale tale kinong Herot no king ga burburte Jon. Igit burburte ie kinong iga nunure be Jon a ut na takados ie ma a halhaaliena tunana ie, kaie igom balaure timaan ie be nahula hiruo. A tutuno be iga lilik tirih ta ira nianga tane Jon, iesene be ne Herot at, no king, git sipsip be na hadade ie.

²¹ Tike bung Herot ga gil tike nian na hakilang tano nuno bung na kinakaho. Iga gil ie uta ira tamat na turadi ing di la papalim tano nuno matanitu, ira lilie ta ira umri, ma ira watong tano katano Galili. ²² Ma no nuno haine, Herodies, a mon nuno tike hinasik. Iga hana lala gom hamangate ne Herot ma iga manga halaro Herot ma ira nuno wasire. Be no king ga nes hobi iga tange tano bulahine, “U sip ta mangana linge hohaam? Taitus mangana so ing u sip, iou ni ter tam!” ²³ Iga hasasalim ma iga tange tano bulahine, “Aiou ni ter ta mangana linge so ing nu tiri iou urie. Be nu tiri iou tike katano ta ira nugu kinkinis na watong bileng, iou ni ter at mon tam.”

²⁴ Io, no bulahine ga hanasur gom tiri Herodies, no nuno makai, horek: “Aiou ni tiri um ie ta so?” No nuno makai ga babalu be, “No

ulune Jon no ut na baptais.” * ²⁵ Kaie iat mon no bulahine ga hilo baling utuma hone Herot gom tange tana, “Aiou sip be kakarek at mon nu ter tagu no ulune Jon no ut na baptais naramon tike pelet!” ²⁶ Be ne Herot ga hadade ie iga manga tapunuk, iesene pai gale haruat be na malok tano sinsaring tano bulahine kinong igate sasalim ter ta ira matmataa ta ira wasire. ²⁷ kaie iat mon iga tule tike umri ma iga tange hadades tana be na kut do leh no ulune Jon ma ina kap pukus ie. No umri ga hana lala tano hala na harpadano gom kut do ne Jon. ²⁸ Iga kap hawat no uluno naramon tike pelet, igom ter ie tano bulahine. Ma no bulahine balik ga ter ie tano nuno makai.

²⁹ Be ira bulu na harausur tane Jon di ga kap ra hininaawas tano hiniruo tane Jon, di ga hanawat di gom kap leh no palatamaine Jon ma di gom bus ie.

Jisas ga tabar ira liman na arip.

(Matiu 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)

³⁰ Ira apostolo ing Jisas gate tule harbasiane ter di, di ga baling di gom harsomane Jisas ma di gom hinawase ie ta ira pinapalim ing di gate gil ter ma ira harausur ing di ga ter ta ira matanabar. ³¹ Jisas ma ira nuno bulu na hausur pa di gale tale at bileng be di na ian kinong a haleng sakit ira matanabar di ga hanana harbasie. Io, Jisas ga tange ta di, “Dait na balos no taho kis ter tike katano ing pata tari kaia waing mu na sangeh baak ta dahine.” ³² Io,

* **6:24** Be da gil hobi, na hamanis be Jon te mat. **6:30** Luk 10:17

di ga hana sene leh tike mon utuma tike katano i kapkapana.

³³ Be di ga hanana a haleng matanabar di ga kis ter ta ira nudi taman, di ga nes kilam Jisas ma ira bulu na harausur. Io, di ga hilo leh mekaia ta ira nudi taman di gom huna tur tano katano Jisas na sapa tana. ³⁴ Be Jisas ga sapa iga nes a haleng na matanabar sakit, ma iga manga marmaris uta di kinong di ga ngan hora sipsip ing pata ta ut na harbalaurai uta di. Io, iga haburuana ura hausur di ta haleng na mangana linge. ³⁵ Be igate matmatarahien, ira nuno bulu na harausur di ga hanawat ter tana ma di ga tange tana, “Ite manga matmatarahien tuoi um ma dait kis ter um ra hurlamin. ³⁶ Tule leise ira matanabar waing di na hana ta ira taman i hutate, ma di na kul adi ta nian.”

³⁷ Io, Jisas ga balu di, “Mu iat, mu na tabar di.”

Ira nuno bulu na harausur di ga balu ie horek: “Dait na kul ta haleng na nian hohaam? Be airuo maar na barbarat at bileng pai nale haruat.”

³⁸ Io, Jisas ga tiri di, “Aise katano beret kike? Mu hana baak mu nage nes!”

Be di gate nes ter di ga hinawase ie, “A liman na katano beret ma airuo aen bileng.”

³⁹ Io, Jisas ga tange ta ira nuno bulu na harausur be di na paleng harbasiane mon ira matanabar ma di na kis tano pito i nunuhuan.

⁴⁰ Io, ira matanabar di ga kis hoke di gate ru paleng ter di hobi, ari maar ma ari liman na sangahul. ⁴¹ Jisas ga kap ira liman na katano

beret ma ira iruo aen, igom tadeng utuma ra mawe, ma igom sasaring uta ira nian. Iga pidik ira beret igom ter tikane ma ira aen ta ira bulu na harausur di gom palau ira matanabar. ⁴² Di bakut di ga ian di gom hahos. ⁴³ Ira bulu na harausur di ga sangan hahung ra sangahul ma iruo na kalot ta ira subana aen ma ira beret ing di ga en subaan. ⁴⁴ Io, di ga was sene leh mon ira tunana nalamina ta ira matanabar bakut ing di ga ian. Ma ira tunana di ga haruat ma ra liman na arip.

Jisas ga hana tano ula taho.

(Matiu 14:22-23; Jon 6:15-21)

⁴⁵ Taitus ikino pana bung at mon Jisas ga tange ta ira nuno bulu na harausur be di na lie tana tike mon utua tike palpal tano tamat na taho kis ter tano taman Betsaida, ma ina tule leise baak ira matanabar. ⁴⁶ Be igate nes tule ter di, iga hanahut utuma ra uladiah ura sinsaring. ⁴⁷ Ma be igate bungbung tuoi um, Jisas sene um ga kis ter tuma ra uladiah, ma no mon, ikanaia tuoi nalamina tano taho kis. ⁴⁸ Jisas ga nes ira nuno bulu na harausur ma kanaia di ga paapet hanana ma ira puul, kinong di ga haluso harso ma no dadaip. Io, kaia dak ra aihet na kareka ra malane iga hanawat ter ta di. Iga hanana mon tano ula taho ma iga ura hinana sakit di kaia. ⁴⁹⁻⁵⁰ Be di ga nes ing iga hanana tano ula taho di ga lik be a tanuo ie, di gom kup kinong di bakut di ga nes ie ma di ga burut. Kaie iat mon Jisas ga habalaraan di ma iga tange, “Aiou mon! Waak mu ra bunurut!”

⁵¹⁻⁵² Io, iga karwas lala ter tano mon utuma ho di ma no dadaip ga pataam hatikai. Ira bulu na harausur di ga ngangao ma di ga manga karup kinong pa di gale nes kilam no pipilaina tutuno no hartabar tane Jisas ta ira liman na arip na turadi. Urah, kinong ira tinga di ga manga dades.

Jisas ga halon a haleng na minaset ra katano Genasaret.

(Matiu 14:34-36)

⁵³ Be Jisas ma ira nuno bulu na harausur di ga balos no tamat na taho kis, di gom hanawat ter tano katano Genasaret. Kaia, di ga kute kawase ter no mon. ⁵⁴ Be di ga hana sukun no mon, kaie iat mon ira turadi di ga nes kilam Jisas. ⁵⁵ Io, di ga hilo harbasie ter ta ira tamtaman ta ikino katano ma di ga kap ira ina minaset nalu ta ira kunuban. Be garim katano di ga hadade be Jisas ga kis ter kaia, di ga kap ira ina minaset ukaia. ⁵⁶ Ira tamtaman bakut ing Jisas ga hana kaia, ira matanabar di git kapkap hawat ira ina minaset ma di git bulbul nalamina tano taman. Io, di ga ianga marmaris tane Jisas be ira ina minaset di na sigire mon no ngus na kinasine. Ma di bakut ing di ga sigire ie, ira nudi minaset ga pataam.

7

Ari turadi di ga hamalum um ira harkurai tane God.

(Matiu 15:1-9)

¹ Ari Parisi ma ari tena harausur ta ira harkurai tane Moses, ing di ga hanawat me Ierusalem

di ga kis luhut Jisas. ² Di ga nes ari ta ira bulu na harausur tane Jisas di ga iaiaan. Ma di ga lik be God i nes ter be a sana ira luma di ira bulu na harausur. Ira Parisi di ga lik hobi kinong ira bulu na harausur pa di gale gis ira luma di hoke ira harkurai tane Moses ta ira Parisi ga tange.

³ (Ira nudi Parisi ira Iudeia, ma ira ari mes na Iudeia, di la murmur ira harausur di ga kap ta ira hintubu di. Ira harausur horek. Be pa di nale mur timaan ira harkurai na gis lumanari tano pana bung be di gis ira luma di, pa di nale ian. ⁴ Ma be di na baling merasi tano maket, di na susu na gise leh mon waing pai nale tale be tikenong na hatabune di. Io, namur di na ian. Ma di la murmur bileng ari haleng mes na harkurai ing ira hintubu di ga hinawase di urie. Di na gis timaan ira kap, ira sosopen, ira dis, ma ira hator.)

⁵ Io, ira Parisi ma ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses di ga tange tane Jisas, “Mem lik be i sana be ira num bulu na harausur pa dile mur ira tintalen ira hintubu dait ga ter ta dait. Kakarek di ian ma ira sana luma di. Nu tange um hohaam uta di?”

⁶ Jisas ga balu di ma iga tange, “No tangetus Aisaia ga tange ra tutuno uta mu ira ut na harababo be iga pakat ikin ra nianga tane God. Ma ne God ga tange be,

‘Tkin ra matanabar di ru iou ma ira ho di mon, iesene ira nudi nilon, pa dile ter tagu.

⁷ Di la lolotu bia hanana mon tagu,

kinong ira harkurai tane Moses ira turadi mon i bul,

di hausur balik ine hoke be tane God.’

⁸ Mu te hamalum um ira harkurai tane God ma mu palim kawase um ira tintalen gar na turadi.”

⁹ Ma ne Jisas ga tange habaling ta di, “Mu manga melem at ura bulbul hasisingen ira harkurai tane God waing mu nage hatur kawase ira numu harausur iat. ¹⁰ Kike iou te tange ter i haruat tutuno ma karek Moses ga tange, ‘*Ru no num mama ma no num makai,*’ ma, ‘*Nesi i tange hgae no nuno mama be no nuno makai, mu na ubu bing ie.*’ ¹¹⁻¹² Sene be mu la tangtange be tike turadi a nuno mon linge i tale be na harahut no nuno mama ma no nuno makai me, i tale bileng be na tange horek: ‘Aiou te ter ikinong ukaia hone God. Paile tale be ni ter ie tam ura harahut ugo.’ Ma be ing mu lik hobi, i nanaas be mu tingtigel ikino turadi be pai nale ruru iat um no nuno mama ma no nuno makai. ¹³ Be mu ma ira hintubu mu, mu hausur hanane ira matanabar ta ira numu tintalen na tuara, mu kap leise ira dades ta ira nianga tane God. Ma ra haleng bileng ira linge hokakarek mu la gilgil.”

Ira linge tutuno ing na hgae tikenong kaie inage sana.

(Matiu 15:10-20)

¹⁴ Ma ne Jisas ga tato hulungan habaling no tamat na matanabar, igom tange ta di, “Mu bakut, mu hadade! Iou sip be mu na palai! ¹⁵ Ira mangana linge tikenong i en paile tale be na

hagae ie kaie no turadi nage sana. Sene be ira linge i hanasur metuma naramon tana na hagae ie inage sana. ¹⁶ [Be ing u haruat ura hadade kilam ikin, nu taram ie.]”

¹⁷ Be Jisas ga hana sukun ira matanabar ma igom hana lala tano hala, ira nuno bulu na harausur di ga tange tana be na pales ter ta di no pipilaina no nuno nianga harharuat. ¹⁸ Jisas ga tange ta di, “Ira matanabar pa dile palai, ma hohaam be mu bileng, pa mu le palai? Mu paile nunure iat baak be ira nian ing mu la enen paile tale be na hagae mu kaie mu nage sana? ¹⁹ Paile tale kinong ira nian pai nale hagae ira magira mu. Ira nian ila hana lala mon tano tinga mu ma ina hanasur baling.” (Io, Jisas ga tange be ira nian bakut i bilai ma pai nale hagae tikenong kaie inage sana.)

²⁰ Jisas ga tange habaling ta di, “Ira linge i hanasur metuma naramon tutuno tike turadi, kaie inage hagae ie nage sana. ²¹ I tutuno, kinong metuma tano katine tikenong, ira sasana na hanawat. Ma kike ra sasana horek. Na mon sana lilik, na kukuman, ma ina harubu bingibing bia bileng. Ma ina noh ma tike haine gar na mes. Ma di ira laala di na gil hobi bileng. ²² Na hatur kawase a sana namnamas bileng. Na gil sasana, na harakale, na harkalak, na lilik saasa ter tikenong, na tange hagae tikenong, na malamala tamat, ma ina lon tatahun. ²³ Kakarek ra sana tintalen bakut i tahuat metuma tano magirana tikenong, di hagae no turadi i ge sana.”

Tike haine paile Iudeia iesene Jisas ga halon no

natine kinong iga nurnur.

(Matiu 15:21-28)

²⁴ Jisas ga hana leh mekaia ma iga hana ter tano katano tano taman Tair. Iga hana lala kumaan ter tike hala be tari turadi di nahula nes ie. Sene be no nuno hinana pai gale mun.

²⁵ Tike haine a sana tanuo ga sasoh tano nuno hinasik. Ma be igate hadade ra nianga utane Jisas iga hana gom ise ter ie napu ta ira kakine Jisas.

²⁶ Iga ianga marmaris tane Jisas be na hasur leise no sana tanuo nong ga sasoh tano nuno not no hinasik. Ma ikino haine, paile Iudeia ie. Di ga kaho ie tano katano Ponisia tano tamat na katano Siria. ²⁷ Ma be Jisas ga nes be pata be a Iudeia ie, iga tange tana, “Pata. Da huna tabar baak ira bulu na Iudeia. Paile tahut be da ise tabar ira pep ma ira nian adi ra bulu.”

²⁸ No haine ga balu ie, “Maso, no watong! Iesene ira pep iat mon bileng, di la enen ira petnaa di ira bulu menapu tano teol na nian.”

²⁹ Jisas ga tange baling tana, “Kinong no num binabalu ukira ho iou i bilai, nu baling ma nu nes be no sana tanuo te sur sukun no natim.”

³⁰ Io, no haine ga hana baling ter tano nuno hala ma iga nes no natine ma iga noh ter. Ma no sana tanuo gate sur sukun ie.

Jisas ga halon tikenong ga talingaro ma iga katol bileng.

³¹ Io, Jisas ga hana leh mekaia Tair gom kutus kaia tano taman Saidon gom hanasur ter tano tamat na taho kis Galili naramon tano katano Dekapolis. ³² Tike talingaro ma ra katol bileng ie, ari turadi di ga kap hawat ter ie ukaia hone

Jisas. Ma di ga duan ie be na bul ira lumana ta ikino tunana waing inage hadado ma inage ianga timaan baling. ³³ Be Jisas gate lamus hasisingen leh ie ta ira matanabar, iga bul ira iruo kaskas na lumana ta ira airuo talingana no turadi. Io, namur iga iaiabis ter ta ira kaskas na lumana ma igom sigire no karamena no turadi. ³⁴ Iga manga marmaris ma iga tange tano nianga nudi ira Iudeia, “Epata,” pipilaina horek: “Tapapos!”

³⁵ Ikino pana bung iat mon, ira talingana no turadi ga tapapos, no karamena ga mamaan ma iga ianga palai leh um. ³⁶ Io, Jisas ga ianga dades ta ira turadi be pa di nale hinawas ta ikino linge igate gil ter. Sukmaal be Jisas ga tingtigel hadades ira turadi, di ga madung ter at ura hininaawas. ³⁷ Ira turadi ing di ga hadade ira nianga utane Jisas di ga manga karup ma di ga ngangao sakit ma di ga tange, “I gil timaan at ira linge bakut. Ma ira talingaro bileng, i papos ira talinga di kaie di ge hadado. Ma ira tabuna nianga bileng, di te ianga.”

8

Jisas ga tabar ira aihet na arip.

(Matiu 15:32-39)

¹⁻² Taitus ikino pana bung a tamat na matanabar sakit ga hanawat hulungan baling. Iga pata bileng um adi ta nian, kaie ne Jisas gom tato hawat ira nuno bulu na harausur ukaia ho ie, igom tange ta di, “Aiou manga marmaris uta kakarek ra matanabar. Di te kis tikai ma iou aitul

a bung ma pata um adi ta nian. ³ Be ni tule ise di ter ta ira nudi taman, ari di na mat kalo ura adi tari na ngas kinong ira nudi taman i manga tapa.”

⁴ Ira bulu na harausur di ga tange tana, “Paile tale be tikenong na silihe leh ta haleng na nian ura adi ira matanabar. A hurlamin kakarek.”

⁵ Io, Jisas ga tiri di, “Aise ra katano beret kike ho mu?” Ma di ga balu ie, “A liman ma iruo na katano.”

⁶ Io, iga tange ta ira matanabar be di na kis napu. Ma be igate kap leh ira liman ma iruo na katano beret ma igate tanga tahut ter tane God urie, iga pidik. Io, iga ter ta ira nuno bulu na harausur be di na palau ira matanabar. Ma ira bulu na harausur di ga pet haruatne. ⁷ Iga mon bileng a bar hana not no aen kaia ho di. Ma ne Jisas ga sasaring urie gom ter ta ira nuno bulu na harausur ma iga tange ta di be di na palau bileng me. ⁸ Ira matanabar di ga ian di gom hahos. Namur ira bulu na harausur di ga hahung a liman ma iruo na kalot ma ira subanaa di. ⁹ Io, Jisas ga tule ise um ira matanabar. Hutate ma inage aihet na arip ira matanabar. ¹⁰ Io, iga kawas tikai ma ira nuno bulu na harausur tano mon, di gom balos ukaia tano katano Dalmanuta.

Jisas pai gale sip be na gil ter tike hakilang ta ira ut na sana.

(Matiu 16:1-4)

¹¹ Io, ari Parisi di ga hanawat, di gom hargor tikai ma ne Jisas. Di ga tiri ie be na gil tike hakilang ura hamanis be God ga tule ie be pata. Di ga gil hobi be Jisas nage puko ta ikinong ra

nudi harwalar. ¹² Iga kilingane ra tamat na tirih naramon tano nuno lon ma igom tange, “Aiou manga marmaris. A tutuno be mu ira turadi ta kinin ra nilon katiak, mu la nesnes ira nugu pinapalim, iesene mu tirtiri at baak iou be ni gil ter tike hakilang ta mu. Mu hadado baak! Aiou pa nile gil ta hakilang ta mu kakarek ra turadi.”

¹³ Io, Jisas ga hana sukun ira Parisi, igom karwas lala ter tano mon tikai ma ira nuno bulu na harausur, di gom balos no tamat na taho kis Galili utusu tike palpal.

*A harakatom ta ira hausur gar na Parisi.
(Matiu 16:5-12)*

¹⁴ Ma ira nuno bulu na harausur di ga luban ura kapkap ta nian. Tike hana katano beret sene mon di ga kapkap hanane naramon tano mon.

¹⁵ Jisas ga hakatom ira nuno bulu na harausur ma tike nianga harharuat utano is nong ila sinimuan haiah tano beret ige la laalet. Kaie, igom tange be, “Mu na balaure mu ta ira is nudi ira Parisi ma ira is tane Herot, no king.”

¹⁶ Io, ira nuno bulu na harausur di ga iangianga baling at ta di ma di gom tange, “I tange hokike kinong pata adait ta beret.” ¹⁷ Jisas ga nunure kilam ira linge di ga tangtange, kaie, igom tange ta di, “Aiou tapunuk be mu tange be pata ta haleng beret. Pa mu le nes kilam ma pa mu le palai iat baak? Aiou lik be a ul hot mu. ¹⁸ A mon mata mu, iesene pa mu le nesnes kilam. A mon talinga mu, iesene pa mu le hadade kilam. Hohaam, pa mu le lik kawase ira nugu

pinapalim? ¹⁹ Mu te luban ing iou ga pidik ira liman na katano beret ura adi ira liman na arip na matanabar? Aise ira kalot na subana nian mu ga hahung?” Di ga balu ie ma di ga tange, “A sangahul ma iruo na kalot.”

²⁰ “Aise bileng ira kalot na nian mu ga hahung ing iou ga pidik ira liman ma iruo na beret ura adi ira aihet na arip na matanabar?” Di ga balu ie ma di ga tange, “A liman ma iruo na kalot.”

²¹ Io, iga tange ta di, “Hohaam, pa mu le palai iat baak?”

Jisas ga hananaas tike pulo tuma Betsaida.

²² Io, di ga sapa Betsaida ma ari matanabar di ga lamus tike pulo ukaia hone Jisas di gom saring ie be na sigire no pulo. ²³ Jisas ga palim no lumana no pulo gom lamus hasur ie mekaia nataman. Ma be Jisas gate iabis ter ira iruo matana, io, iga bul ira iruo lumana tano pulo, ma ne Jisas ga tiri ie, “U te nes ta linge?”

²⁴ Io, no pulo ga tadeng ma iga tange, “Aiou nes ra turadi hora dahe, iesene di hanana.”

²⁵ Tike pana baling Jisas ga palim ira iruo matana no pulo. Io, no pulo ga nanaas dades gom nanaas baling. Namur iga nes timaan ira linge bakut. ²⁶ Jisas ga tule leise ie ma iga tange, “Waak u hana baling utusu Betsaida. Nu hana takados utuma hono num hala.”

*Pita ga tange hapuasne be Jisas aie no Mesaia.
(Matu 16:21-28; Luk 9:22-27)*

²⁷ Io, Jisas ma ira nuno bulu na harausur di ga hanana ta ira taman hutate tano taman

Kaisaria Pilipai. Jisas ga tiri di kaia na ngas, “Ira matanabar di la tangtange be iou nesi?”

²⁸ Io, di ga tange, “Ari di tange be Jon no ut na baptais, ma ari be no tangetus Elaija dak, ma ari at bileng be ta tikenong ta ira mes na tangetus.”

²⁹ Ma ne Jisas ga tiri di, “Ma mu, mu tange be iou nesi?” Pita ga balu ie ma iga tange, “Augo no Mesaia.”

³⁰ Io, Jisas ga hakatom ira nuno bulu na harausur be waak di hinawase tikenong be aie nesi.

Nu pusak no num kabai.

(Matiu 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Ma namur Jisas ga tur leh be na hausur ira nuno bulu na harausur horek: “Nong a Turadi ie na kilingane a haleng na harubaal. Ma ira tamat, ira tamat na pris, ma ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses di na harus ise ie ma da ubu bing ie. Ma ta aitul a bung na pataam na tut hut baling.” ³² Jisas ga manga ianga palai uta ikin. Io, ne Pita ga lamus hasisingen ie, igom tur leh ura pirpir ie be waak i tangtange hobi. ³³ Iesene be Jisas ga tahurus baling iga nes ari ta ira nuno bulu na harausur, igom pir ne Pita horek: “Hana leh um, Satan. Paule lik ira sinisip tane God. U liklik ira sinisip gar na turadi mon.”

³⁴ Namur Jisas ga tato leh ira matanabar ma ira nuno bulu na harausur ukaia ho ie, igom tange, “Ing be tikenong i u ra murmur iou, na mat ira num sinisip ta ikin ra ula hanuo. Nu pusak no num kabai ma nu mur iou. ³⁵ Aiou

tange hobi kinong nesi ta tikenong i lik hatamat sene mon no nuno nilon, pai nale hatur kawase no nuno nilon tutuno. Iesene be nesi nong i bala ter no nuno nilon ura utagu ma no tahut na hininaawas bileng, na hatur kawase um no nuno nilon tutuno. ³⁶ Ma ina hatahutne tikenong hohaam, be na tinane ikin ra ula hanuo bakut sene be na ber tano nuno nilon tutuno? ³⁷ Io kaie, tikenong na kul pukus no nuno nilon tutuno ma ra so? Pata iat! ³⁸ Taitus kakarek ra bung ira matanabar di la tutur talur God ma di manga sana. Taitus ikin ra sana pana bung be ta tikenong i harus leise iou ma ira nugu nianga, io, namur Nong a Turadi ie na harus leise bileng ie be na hanawat ma no minamar tano nuno Mama tikai ma ira halhaaliena angelo.”

9

¹ Ma ne Jisas ga tange habaling ta di, “Mu hadado baak! Tari ta mu kakarek pai nale mat tuk ter be mu na nes no kingdom tane God be ite hanawat ma ra dades.”

Jisas ga ries.

(Matiu 17:1-8; Luk 9:28-36)

² Ma be a liman ma tike na bung gate pataam, Jisas ga lamus Pita, Jemes, ma ne Jon utuma ra tamat na uladih ing pata tari kaia. Ma ne Jisas ga ries ra matmataan ta duhat. ³ Ira kinasine ga hilahile ma iga manga ponpon ta ira mol tano ula hanuo ing pa dile haruat ura gisgis hobi. ⁴ Ma ne Elaija ma ne Moses dur ga harapuaasa

ter ta di, duhat gom wowor ma ne Jisas. ⁵ Ma ne Pita ga tange tane Jisas, “Tena harausur, i bilai ing mehet kis kira. I tahut be mehet na gil aitul a palpalih, tikenong a num, tikenong tane Moses, ma tikenong tane Elaija bileng.” ⁶ Iga tange hobi kinong be duhat ga nes kike, duhat ga manga burut, ma pai gale hanunure be na tange hohaam.

⁷ Ma namur tike bahuto ga hanawat, igom pulus di, ma ra ingana tikenong ga ianga huat naramon tano bahuto iga tange, “No natigu ikin nong iou manga sip ie. Mohot na hadade ie!” ⁸ Kaie iat mon duhat ga nanaas hurbit iesene duhat pai gale nes ta tikenong. Jisas sene um ga tur tikai ter ma duhat.

*Tikenong hoke no tangetus Elaija gate hanawat nalalie tano Mesaia.
(Matiu 17:9-13)*

⁹ Io, be duhat ga hananasur metuma ra uladiah, Jisas ga tange hadades ta duhat. Ma iga tange be duhat pai nale hinawase ta tikenong ta ikin ra linge duhat ga nes ie. Duhat na hinawas um namur be Nong a Turadi ie na tut hut baling sukun ra minat.

¹⁰ Duhat ga hadade ing iga tange, sene be duhat sene iat duhat ga woworane ie horek: “I lik hohaam ing i tange be Nong a Turadi ie na tut hut baling sukun ra minat?” ¹¹ Ma duhat ga tiri Jisas be, “Ura biha ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses di la tangtange be no tangetus Elaija iat na hanawat nalalie tano Mesaia?”

¹² Jisas ga balu duhat ma iga tange be, “Io, a tutuno, di ira tena harausur di tange be Elaija na huna hanawat ura gilgil hatakadosne habaling ira linge bakut. Ikinong i tutuno, kaie i tutuno bileng be Nong a Turadi ie na kilingane iat a haleng na harubaal ma da suro leise ie hoke ira pakpakat tane God i tange. ¹³ Di ira tena harausur di tange be Elaija na hanawat baak, iesene iou hinawase mohot be tikenong hoke Elaija gate hanawat ter! Ma hoke ira pakpakat tane God i tange, di ga gil haruatne ira nudi sana sinisip utana.”

Be ira nuno bulu na harausur pai gale haruat, Jisas ga hasur leise tike sana tanuo tano bulu.

(Matiu 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴ Be duhat ga me hana tupas ari ta ira bulu na harausur duhat ga nes a tamat na matanabar sakit tikai ma di. Ma ari tena harausur ta ira harkurai tane Moses di ga hargor ma di. ¹⁵ Ikino pana ing ira matanabar di ga nes leh Jisas di gom manga karup. Ma di ga hilor leh ie ura haatne leh ie. ¹⁶ Ma ne Jisas ga tiri di, “Mu hargor ma di ura gena so?”

¹⁷ Io, tikenong ta ikinong ra matanabar ga balu ie ma iga tange, “Tena harausur, iou lamus no natigu tunana ukira ho ugo kinong a sana tanuo te sasoh tana ma pai lale iangianga. ¹⁸ Ma ing be no sana tanuo na ubu ie, ila isise ter ie ra pu. Io, a buse ila sursur tano hono, ila hatagiris na ngise ma ila be pidos ter. Ma iou tange ta ira num bulu

na harausur be di na hasur leise no sana tanuo tana, iesene pa dile haruat.”

¹⁹ Jisas ga tange ta di, “Mu ira matanabar katiak, pa mu le nurnur urah? Maris! Pa nile kis lawas tikai ma mu kira napu ura harahut mu waing mu nage nurnur. Mu lamus no bulu ukira ho iou!”

²⁰ Di ga lamus ie ukaia hone Jisas. Ma be no sana tanuo ga nes Jisas kaie iat mon iga ise ter no bulu ra pu gom ubu hababa ie. Ma no bulu ga tapulpul hurbit ma iga buse bakut um no hono.

²¹ Ma ne Jisas ga tiri no mama tano bulu horek: ‘Iga tur leh hunangesa ikin ila ububu ie?’

Ma iga balu ie igom tange, “Tur leh iat baak nalalie ing iga not no bulu. ²² Ma a haleng na bung ila isise ter ie ta ira eh ma ta ira taho bileng waing na bing ie. Be nu petlaar ta linge tana, nu marse mir ma nu harahut mir!”

²³ Jisas ga tange tana, “Urah u tange be ing iou ni petlaar? Nong i nurnur na petlaar ira linge bakut.”

²⁴ Kaie iat mon no mama tano bulu ga tange, “Maso! Aiou nurnur, sene be nu harahut bileng ira sunupi tagu ura nurnur!”

²⁵ Be Jisas ga nes ira haleng na matanabar di ga hananawat hulungan, iga ngaluane no sana tanuo, iga tange tana, “Augo ra ngulo ma ra talinga ba na sana tanuo, iou tange hadades tam be nu sur sukun ie ma waak um u sasoh baling tana.”

²⁶ Ma be igate kup ma iga ubu hababa ter ie, io, iga sur sukun ie. Ma no bulu um ga ngan hoke be

ite mat, kaie ira haleng di gom tange, “Ite mat!”
²⁷ Sene be Jisas ga palim no lumana gom sel hatut ie. Io, no bulu ga tur nalu.

²⁸ Ma be Jisas ga lala naramon ra hala ira nuno bulu na harausur di ga tiri kumaan ie horek: “Urah mem paile haruat ura tultule hasur leise no sana tanuo?”

²⁹ Jisas ga balu di gom tange, “A sinsaring sene mon i haruat be na hasur leise ira mangana sana tanuo hokike.”

Jisas ga hinawas baling be na mat ma ina tut hut baling.

(Matiu 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Ma ne Jisas ma ira nuno bulu na harausur di ga hana sukun ikino taman di gom hana kutus no katano Galili. Jisas pai gale sip be ta nong na nunure be ikana ha kinong iga hausur ira nuno bulu na harausur horek: “Da tule ter Nong a Turadi ie ta ira turadi ing di na ubu bing ie. Ma ta itul a bung na pataam na tut hut baling.”

³² Iesene pa di gale palai ta ikin ra nianga ma di ga burut be di na tiri ie.

Nesi i tamat tutuno?

(Matiu 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Io, be Jisas ma ira nuno bulu na harausur di ga hanawat Kapeneam ma be di ga kis ter naramon ra hala, Jisas ga tiri di be, “Aso ikinong mu ga hargor pane ie na ngas?”

³⁴ Ma iesene di ga kis matien ter um, kinong di ga hargor na ngas be nesi ta di i tamat. ³⁵ Ma

9:30-31 Jon 7:1 **9:30-31** Mak 8:31; 10:32-34 **9:32** Luk 9:45

9:35 Luk 22:24; Matiu 20:25-27; Mak 10:43-44

ne Jisas ga kis ter, io, iga tato ira nuno sangahul ma iruo igom tange, “Be ta tikenong i sip be na kis na tamat, i bilai be na gil hasiksik ie ma ina tultule ta mu bakut.” ³⁶ Ma iga palim leh tike not no bulu gom hatur ie nalam. Io, iga gagawane ie gom tange ta di horek: ³⁷ “Ing be nesi ta nong i bala leh tike not no bulu ho ikin, kinong i nunure be iou sip hobi, io, i bala leh iou bileng. Ma be nesi i bala leh iou, paile bala leh sene mon iou, i bala leh bileng nong ga tule iou ukira.”

Be tikenong paile tur ta nong tike palpal, i tur tikai ma ne Jisas.

(Luk 9:59-60)

³⁸ Io, Jon ga tange tane Jisas, “Tena harausur, mem ga nes tupas tikenong iga hasur leise ira sana tanuo ma no hinsam. Ma mem gom tigel ie kinong pai lale murmur dait.” ³⁹ Jisas ga tange, “Waak mu tigel ie. Be tikenong na gil ra dades na gingilaan na kinarup ma no hinsagu, namur baling pai nale haruat ura tangtange hage iou. ⁴⁰ Be tikenong paile malok ta dait, dait ma ie. ⁴¹ Mu hadado baak! Be tikenong na hamamo mu ma tike gingop na taho, kinong i nunure be mu la murmur iou, ikino turadi na hatur kawase iat no nuno kunkulaan.”

Nu waak leise ira linge ing na harara ugo.

(Matiu 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Ma ne Jisas ga tange habaling horek: “Nes di rek ra hansik na bulu. Di nurnur tagu ma be tikenong na ura harara tikenong ta di, igor tahut

tana be da tigel bat ie. Na tahut be da huna kubus tike tamat na hot sakit tano kodonana ma da ise ie utusu na tes, nahula harara tikenong ma ina kap ra tamat na harpadano namur. ⁴³ Kap leise ira sana lilik ing na harara no num nilon. Tike hapupuo tana horek. Be tike lumam i harara ugo nu kato kutus leise ie. I tahut dahine be nu salo tano nilon tutuno ma ra kum ugo. Sene be paile manga tahut be da ise ugo ma ira iruo lumam bakut ukaia tano ula eh nong pai lale matmat. ⁴⁴ [Kaia tano ula eh ira sisi ta ira tamai di pai lale matmat ma no eh paile tale be da pusi ie.] ⁴⁵ Ikin ra hapupuo bileng i haruat hobi. Be tike kakim i harara ugo nu kato kutus leise ie. I tahut dahine be nu salo tano nilon tutuno ma ra kum ugo. Sene be paile manga tahut be da ise ugo ma ira iruo kakim bakut ukaia tano ula eh. ⁴⁶ [Kaia tano ula eh ira sisi ta ira tamai di pai lale matmat ma no eh paile tale be da pusi ie.] ⁴⁷ Tike hapupuo bileng horek. Be tike matam i harara ugo nu luar leise ie. I tahut dahine be nu salo tano nilon tutuno ma ra matakale ugo. Sene be paile manga tahut be da ise ugo ma ira iruo matam bakut ukaia tano ula eh. ⁴⁸ Kaia tano ula eh ira sisi ta ira tamai di pai lale matmat ma no eh paile tale be da pusi ie.

⁴⁹ “No eh la tuntun leise ira sana hoke ira harubaal ila walwalar dait be dait nage tahut bileng. Hokakarek bileng, di la bulbul sol ta ira nian inage kis lawas ma pai nale sana. ⁵⁰ Sol i manga harahut, iesene be no nuno dades ura

harahut ite pataam, no nuno dades na hanawat baling hohaam? Paile tale. Hoke no sol i harahut, mu bileng, mu na harahut ma ina mon malum harbasie ta mu.”

10

Jisas ga hausur tano tintalen na hagaha tinolen.

(Matiu 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Namur Jisas ga hana talur ikino taman, igom hana utuma tano katano Iudeia ma iga balos utua tike palpal tano taho Ioridan. A tamat na matanabar baling di ga hana tupas ie. Iga hausur habaling di hoke iat igit gilgil.

² Ma ari Parisi di ga hanawat ura walwalar Jisas be pai nagele balu timaan no nudi tiniri. Di ga tiri ie horek: “I takados ta ira nudait harkurai be tike tunana na ise no nuno haine?”

³ Io, Jisas ga balu di be, “A harkurai ie hohaam nong Moses ga ter ie ta mu?”

⁴ Di ga tange be, “Moses ga waak ise ter ta dait be tike tunana na pakat ter ra nianga palai ura pales tinolen ta dur ma no nuno haine, io, na tule leise ie.”

⁵ Io, Jisas baling ga tange, “Moses ga pakat ikin ra harkurai kinong ira tinga mu ga dades.

⁶ Iesene tano hatahun tano hakhakisi, ‘*God ga gil dur be tikenong na tunana ma tikenong na haine.*’ ⁷ *Taitus ikin no burwana no tunana nage hana sukun no nuno mama ma no nuno makai, ma dur na kis tikai ma no nuno haine.* ⁸ *Ma*

dur na tikenong.’ Io, dur pai nale airuo baling. Dur na tikenong. ⁹ Waak tike turadi mon i pales harbasiane ikin ra linge kinong God gate kubus pakur ter dur.”

¹⁰ Be di ga kis ter naramon tike hala, ira nuno bulu na harausur di ga tiri habaling Jisas ta ikin ra linge. ¹¹ Ma ne Jisas ga tange ta di, “Be tikenong na ise no nuno haine ma ina tole tike mes na haine, ite gil sasana tano luaina haine, kinong ite noh tikai ma tike mes, paile nuno ie. ¹² Ma be tike haine na ise no nuno tunana ma ina tole tike mes na tunana aie bileng ite gil sasana kinong ite noh tikai ma tike mes, paile nuno ie.”

Na tahut be da hatur kawase no kingdom tane God hoke ira not no bulu.
(*Matiu 19:13-15; Luk 18:15-17*)

¹³ Ira matanabar di ga lamlamus ira not no bulu ukaia hone Jisas be na bul ira lumana ta di. Sene be ira nuno bulu na harausur di ga bor dong ing di ga lamus hawat ira not no bulu. ¹⁴ Be Jisas ga nes hobi iga ngalngaluan ma igom tange ta di, “Mu waak leise ira bulu ukira ho iou. Pa mu nale tur bat di kinong no kingdom tane God ta di ie ira mangana not no bulu hokakarek. ¹⁵ Mu hadado baak! Be tikenong pai nale hatur kawase no kingdom tane God hoke tike not no bulu, pai nale lala tana.” ¹⁶ Io, iga rapa leh ira not no bulu ma iga bul ira lumana ta di ma igom idane di.

I manga dades be tike watong na salo tano kingdom tane God.
(*Matiu 19:16-30; Luk 18:18-30*)

17 Be Jisas ga hatahun hinana baling, tike tunana ga hilo huat ter tana igom saga bukunkek menalalie tana. Io, igom tiri Jisas, “Bilai na tena harausur, iou ni gil ra so waing iou ni kap no nilon pai nale pataam?”

18 Jisas ga tange tana, “Nu lilik timaan tano burwana urah u kilam iou be a bilai iou. Pata ta tikenong paile bilai. God sene mon i bilai. 19 U nunure ira harkurai tane Moses: *‘Waak u harubu bingibing bia. Waak u noh tikai ma tikenong pata be a num ie. Waak u kukuman. Waak u hinawas harakale uta tikenong. Waak u habota leh tike linge gar na mes. Ma nu ru no num mama ma no num makai.’*”

20 No tunana ga tange tane Jisas, “Tena harausur, ing iou ga bulu leh ma tuk katiak iou la murmur bakut kakarek ra harkurai.”

21 Be Jisas ga nes ie iga sip ie. Io, iga tange tana, “Tike linge sene mon paule gil baak ie ma u supi ie. Hana, ma nu suhurane ira num inton ma ira num linge bakut, ma nu ter ira barbarat ta ira maris waing nuge hatur kawase ira tamat na hartabar tuma nalu. Namur, nu hilo ma nu mur iou.”

22 No tunana ga tapunuk be iga hadade hokike. Io, iga hana leh ma ra bala marmaris kinong a tamat na watong ie.

23 Ma ne Jisas ga nes harbasiane ira nuno bulu na harausur igom tange ta di, “I manga dades be tike watong na salo tano kingdom tane God!”

24 Ira bulu na harausur di ga karup ta ira nuno nianga. Ma ne Jisas ga tange habaling ta di,

“Ira nugu subulo, i manga dades ura sinalo tano kingdom tane God! ²⁵ Ma be tike watong i sip be na salo tana, na manga dades tana. I malus ta dur be tike kamel na hurungo tano matana nil na dudungut be tike watong na salo ta ikino kingdom tane God.”

²⁶ Ma di ga manga karup, di gom tangtange harbasiane ta di, “Be hokike, i nanaas be pata tikenong paile haruat ura kapkap no nilon tutuno. Naka?”

²⁷ Ma ne Jisas ga nes di ma igom tange, “Ira turadi mon, pa dile haruat uta ikin. Sene be God i haruat kinong ira linge bakut God i haruat ura gilgil.”

²⁸ Io, Pita ga tange tana, “Nes, ira numem linge bakut, mem te hana sukun ter ura murmur ugo.”

²⁹⁻³⁰ Ma ne Jisas ga tange, “Mu hadado baak! Nesi tikenong i hana sukun no nuno taman, ira tesne, ira hainine, no nuno makai, no nuno mama, ira natine, be ira nuno lalong ura utagu ma tano tahut na hininaawas, io, na hatur kawase leh ra haleng baling ta ikin ra pana bung. Na mon tike maar baling ira taman, tesne, hainine, makai, natine, ma lalong, ma da hangungut ie bileng. Ma ina hatur kawase bileng no nilon nong pai nale pataam tano pana bung na hanawat namur. ³¹ Ma a haleng ing di watong kakarek, di na maris namur. Ma di ira maris kakarek, di na watong namur.”

Jisas ga hinawas baling be na mat ma ina tut hut baling.

(Matiu 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Ma di ga murmur no ngas utuma Ierusalem, Jisas ga lilie hanana ta di. Ma ira nuno bulu na harausur di ga karup ma ira matanabar ing di ga murmur ie, di ga burut. Ma ne Jisas ga tato gilamis leh ira sangahul ma iruo gom hinawase di ta ira linge na hanawat tana. ³³ Ma iga tange ta di, “Mu hadado timaan. Dait hananahut um utuma Ierusalem ma da ter leise um Nong a Turadi ie ta ira tamat na pris ma ta ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses. Ma di na kure be da ubu bing ie. Kaie di na ter leise ie ta ira luma di ing pa dile Iudeia. ³⁴ Ma di na hasakit saasa tana, ma di na iabis ie, hadakdak ie, ma di na ubu bing ie. Ma aitul a bung na sakit, na tut hut baling.”

Tikenong i sip be na tamat, na tultule.

(Matiu 20:20-28)

³⁵ Io, Jemes ma ne Jon, ira natine Sebedi, dur ga hanawat ter tane Jisas, dur gom tange tana, “Tena harausur, mir sip be nu gil tike linge ta mir.”

³⁶ Ma iga tiri dur, “Mur sip be ni gil so ta mur?”

³⁷ Ma dur ga balu ie, “Be nu kis tano num minamar na king, mir sip be nu haut be mir na kis tikai ma ugo, tikenong tano kata na lumam ma tikenong tano kesa na lumam.”

³⁸ Ma ne Jisas ga tange ta dur, “Mur paile palai tano linge mur tirtiri be ni gil ie ta mur. Mur tale

be mur na kap no ngunungut nong iou ni kap ie? Ma mur tale be mur na salo ta ira linge ing da gil tagu?”

³⁹ Dur ga balu ie, “Mir tale.”

Ma ne Jisas ga tange ta dur, “I tutuno be mur na kap no ngunungut nong iou ni kap ie. Ma mur na salo ta ira linge ing da gil tagu. ⁴⁰ Sene be tano kinkinis tano kata na lumagu be no kesa na lumagu, paile nugu linge ura terter. Ikinong a linge tane God. Ma ina ter ie ta di ing igate tagure haruatne ira nudi kinkinis.”

⁴¹ Be ira sangahul na bulu na harausur di ga hadade hobi, di ga ngalngaluan ter tane Jemes ma ne Jon. ⁴² Io, Jisas ga tato hulungan di ma igom tange, “Mu palai ta di ing pa dile Iudeia. Dong ing di lik be a lilie di, di la hatamat habaling di ma di la hanapu ira mes. Ma ira nudi watong di la manga kurkure di. ⁴³ Iesene be paile haruat hobi ta mu. Be tikenong i sip be na tamat nalamina ta mu, na tultule ta mu. ⁴⁴ Ma be tikenong i sip be na tur lie nalamina ta mu, na manga tultule ta mu baktu. ⁴⁵ Mu na gil hobi kinong Nong a Turadi ie pai gale hanawat be di nage tultule tana. Iga hanawat be na tultule ta di, ma ina ter no nuno nilon hoke tike but na kunkulaan ura kulkul halangalanga ira haleng.”

Jisas ga halon Batimias no pulo.

(Matiu 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Io, di ga hanawat tuma tano taman Ieriko. Ma ne Jisas ma ira nuno bulu na harausur tikai

10:39 Apostolo 12:2; Ninanaas 1:9

10:42 Luk 22:25-26

10:43 Matiu 23:11; Mak 9:35

ma ira tamat na matanabar sakit, di ga hanana leh um mekaia. Ma tike pulo, a hinsana ne Batimias, no natine Timias, ga kis ter tano gagenan gas. ⁴⁷ Ma be iga hadade be aie Jisas nong me Nasaret, iga haburuana be na kakango igom tange, “Jisas, augo no tubu ne Dawit, nu marse iou!”

⁴⁸ Io, a haleng matanabar di ga bor ie be na kis matien. Iesene ikinong ra pana iga manga kakongane nalu balik igom tange, “Tubu ne Dawit, nu marse iou!” ⁴⁹ Ma ne Jisas ga tur ma igom tange, “Mu tule ie ukira.”

Io, di ga tato no pulo ma di gom tange tana, “Nu balaraan ma nu tut! I taato ugo!”

⁵⁰ Io, iga ise ter nong tike sigasige, iga sila tut ma igom hanawat ter tane Jisas. ⁵¹ Ma ne Jisas ga tiri ie, “U sip be iou ni gil hohaam tam?”

No pulo ga balu ie, “Tena harausur, iou sip be iou ni nanaas.”

⁵² Ma ne Jisas ga tange tana, “Hana. No num nurnur te halon ugo.” Kaie iat mon iga tapapos ira iruo matana gom mur leh Jisas tano ngas.

11

Jisas ga hana lala Ierusalem hoke no king nong Israel ga kiskis kawase ie.

(Matiu 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

¹⁻² Di ga hanawat ter tane Betpasi ma ne Betani kaia hutate Ierusalem tano uladih Olip. Io, Jisas ga tule airuo ta ira nuno bulu na harausur ma iga tange ta dur, “Mur na hana ter tano taman menalalie ta mur ma ing mur na hana lala ter

tano taman, kaie iat mon mur na nes leh tike sigar donki di kubus kawase ter ie. Pata baak tikenong paile kisi ie. Mur na lapus ie, io, mur na sel hawat ie ukira ho iou. ³ Be tari di na tiri mur be, ‘Mur gil hobi urah?’, mur na hinawase di, ‘No Watong i sip ie ma namur dahine ina tule hawat habaling ie.’ ”

⁴⁻⁵ Io, dur ga hana leh ma dur ga nes leh tike sigar donki di ga kubus ter ie tano matanangas tike hala ma iga tur ter tano ngas. Be dur ga laplapus ie, ari turadi ing di ga tutur hanana hutate di ga tiri dur, “Mur laplapus no sigar donki urah?”

⁶ Dur ga balu di hoke iat Jisas gate hinawase ter dur. Io, di ga waak leise ter dur. ⁷ Dur ga sel hawat no sigar donki ukaia hone Jisas, dur gom pulus no tihine no donki ma ari ta ira nudur mol. Io, Jisas ga kawas hut gom kis nalu ine. ⁸ A haleng turadi di ga kap leise ari ta ira kinasi di, di gom palase mur no ngas me. Ari di ga palase ira singara dahe ing di gate kato. ⁹ Dong ing di ga lilie hanana ma dong ing di ga murmur hanana di bakut di ga kakongane hanane be,
“Pirlet God!

No haridan na kis tano nong i hanawat ura gilgil haruatne ira sinisip tano Watong!

¹⁰ God te idane nong i hanawat ura kapkap no tamat na kinkinis tano hintubu dait Dawit, no king.

Pirlet God nong i kis tuma nalu sakit.”

¹¹ Io, Jisas ga hana lala ter tano tamat na taman Ierusalem igom hana utuma tano tamat

na hala na lotu. Be igate nes bakut ter ira linge kaia, Jisas ma ira nuno sangahul ma iruo di ga hanasur utuma Betani kinong igate matarahien ruruk tuoi um.

Jisas ga tibe bing no ina papus.

(Matiu 21:18-19)

¹² Tano bung menamur be di ga hanana leh mekaia Betani, Jisas ga taburungan. ¹³ Jisas ga nes metapa tike ina papus ma iga lubungien ter. Io, iga hana hutate igom nes timaan ie kinong iga lik be iga huei ter no ina dahe. Be iga hana hutate iga nes be a papana dahe sene kinong pai gale pana bung baak ta ira papus be na huei. ¹⁴ Jisas ga tange tano ina papus, “Pata um tikenong pai nale ian baling tam.” Ma ira nuno bulu na harausur di ga hadade ing iga tangtange.

Jisas ga hapalaine no pipilaina tutuno tano hala na lotu tane God.

(Matiu 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹⁵ Be di ga hanawat Ierusalem, Jisas ga hana lala tano tamat na hala na lotu igom bat hasur dong ing di ga susuhur ma dong ing di ga kukul kaia. Iga pulukane ira hator ta ira turadi ing di ga kikios ira barbarat, ma iga pulukane bileng ira kinkinis nudi ira turadi ing di ga suhsuhurane ira mon na hartabar. ¹⁶ Jisas ga tigel bileng di be pa di nale kap habaling ta linge ukaia naramon tano hala na lotu. ¹⁷ Io, iga hausur ira turadi gom tange, “Mu nunure timaan ter no nianga tane God di ga pakat ie i tange horek: ‘*No nugu hala na lotu, da kilam ie be a hala na sinsaring ta*

ira kaba huntunana bakut ta ikin ra ula hanuo.’
Sene be mu te gil balik ie hoke tike munmun ta di ira holmatau.”

¹⁸ Io, ira tamat na pris ma ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses, di ga hadade ikin. Io, di ga tur leh ura sisilih be di na ubu bing Jisas hohaam kinong di ga burte ie. Ma di ga burte ie kinong ira matanabar bakut di ga karup ma di ga urur tano nuno harausur.

¹⁹ Io, be igate matmatarahien Jisas ma ira nuno bulu na harausur di ga hana sukun um no tamat na taman.

No mangana sinsaring nong i tur tikai ma no nurnur.

(Matiu 21:20-22)

²⁰ Ra malane be di ga hanana tano ngas, di ga nes no ina papus ma igate maranga bakut. ²¹ Io, Pita ga lik leh ira nianga Jisas ga tange ter tano ina dahe, io, iga tange tane Jisas, “Tena harausur, nes baak! No ina papus nong u tibe bing ie, ite maranga.”

²²⁻²³ Io, Jisas ga balu di, “Aiou manga sip be mu na nurnur tane God! Mu hadado baak! I tale bileng mu ta ira dades na linge sakit hokakarek. Be nesi tikenong na tange ta ikin ra uladih, ‘Taman tut, ma nu tamaragat sur utuma ra tangan tes,’ ma be tuma naramon tuno tana paile lilik hararuo iesene i nurnur ter iat be no linge i saring ie na hatur kawase ie, God na ter ie tana. ²⁴ A burwana kaie iou nige hinawase mu kakarek, be ta mangana linge so mu saring, mu na nurnur at be mu te kap no puspugno,

io, ina ter ie ta mu. ²⁵ Ma be u sasaring ma u mon bala ngungut ter tikenong, nu lik luban leise ing ikinong ga gil ter tam waing no num mama kununuma ra mawe na lik luban leise bileng ira num sana tintalen. ²⁶ [Iesene be paule lik luban leise ing ikinong ga gil ter tam, no num mama kununuma ra mawe pai nale lik luban leise bileng ira num sana tintalen.]”

Ira tamat tano lotu di ga tiri Jisas be i kap no nuno dades meha.

(Matiu 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Io, di ga hanawat baling ter tuma Ierusalem. Ma be di ga hanana hanana naramon tano tamat na hala na lotu ari ta ira tamat na pris, ma ari tena harausur ta ira harkurai tane Moses, ma ari tamat ta ira huntunana di ga hana huat ter tana. ²⁸ Io, di ga tiri Jisas “U te kap ra tamat na dades na harkurai meha kaie uge gil kike ra linge, ma nesi i bul hatamat ugo kaie uge gil hobi?”

²⁹ Jisas ga balu di, “Aiou ni tiri mu tike tiniri ma be mu na balu iou, io, iou ni hinawase mu be nesi i ter ra dades tagu kakarek iou ge ngan horek. ³⁰ Mu lik be Jon ga kap no nuno pinapalim na baptais metuma ra mawe be mekaia ta ira turadi mon? Mu balu iou!”

³¹ Di ga wowor nalamina ta di at horek: “Be dait na tange be Jon ga kap no nuno pinapalim metuma ra mawe, Jisas na tange ta dait be, ‘Mu gorte nurnur mon ta ira nianga tane Jon.’ ³² Ma pa dait nale tange bileng be Jon ga kap no nuno dades ta ira turadi mon.” (Di ga tange hobi kinong di ga burte ira turadi, urah a haleng ta di

ga nurnur be Jon ga tike tangetus tutuno.) ³³ Io, di ga balu Jisas be, “Mem paille nunure.”

Io, ne Jisas ga tange um ta di, “Aiou bileng, iou pa nile hinawase mu be iou kap no nugu tamat na dades na harkurai meha, kaie iou ge gil hobi.”

12

No nianga harharuat uta ira ut na balaura lalong.

(Matiu 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Io, Jisas ga hatahun nianga ta di ma ra nianga harharuat ma iga tange, “Tike turadi ga so tike lalong na puspusna wain. Iga tumat luhutane ie ma ra bala ma iga kil tike naan i haruat ura papaas ruap no puspusna wain. Iga tumat bileng tike hunghung na hot utuma nalu ura nesnes mur no lalong na puspusna wain. Be iga gil ter kike iga waak ter no lalong ta dong ing di ga kukule ie be di na balaure ie ma igom hana leh baak tano nuno hinana. ² Be iga mader ira puspusna wain iga tule nuno tike tultule utusu ho ira ut na balaura lalong be na kap leh tari puspusna wain ta di. ³ Sene be di ga palim kawase ie, di gom hadakdak ie, io, di ga tule pukus bia ise ter ie. ⁴ Namur iga tule habaling tike mes na tultule utusu ho di. Ma di ga lawat no uluno, di gom hamalahuan bileng ie. ⁵ Iga tule habaling at bileng tike mes ma ikinin di ga ubu bing ie. Ma ari haleng bileng iga tule habaling. Ari di ga hadakdak ma ari di ga ubu bing. ⁶ Io, tikenong kanaia be na tule, a natine ie nong ga

manga sip ie. Iga tule um ie menamur ta di bakut, kinong iga tange be, ‘Di na ru no natigu.’⁷ Sene be ira ut na balaura lalong di ga tange harbasiane ta di be, ‘Tkino turadi te hanawat nong na rumahal. Kaia, dait ge ubu bing ie waing dait nage tinane ikin ra lalong.’⁸ Io, di ga palim kawase ie, di ga ubu bing ie, di gom ise hasur ie metuma naramon tano lalong na puspusna wain.”

⁹ Jisas um ga tange ta di horek: “Aiou ni hinawase mu ta ira linge ing no turadi a nuno no lalong na gil. No turadi na hanawat ma ina ubu bing hague kike ra ut na balaura lalong, io, na ter no lalong na puspusna wain ta ari mes.¹⁰ I tahut be mu na lik leh no nianga tane God di ga pakat ie i tange horek,

‘No hot nong ira ut na pakila hala di ga malok leise ie kinong di ga lik be a linge bia ie, i nanaas ter be aie balik um no dades na burwana tano hala bakut.

¹¹ No Watong at ga gil hokakarek ma i manga bilai sakit be dait na nes ie.’ ”

¹² Io, ira tamat tano lotu, di ga walar be di na palim kawase Jisas, kinong di ga nunure be iga iangianga harharuat at mon uta di. Iesene di ga burte no tamat na matanabar, io, di ga hana sukun ie.

Di ga tiri Jisas be i takados be di na kul takis be pata.

(Matiu 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Io, namur, di ga tule ari ta ira Parisi ma ari ing di la murmur Herot no king ukaia hone Jisas be di na hakuni ie ta ira nuno nianga. ¹⁴ Be di ga hanawat ter tana, di ga tange tana, “Tena harausur, mem nunure be a tutuno na turadi ugo. Pau lale tutur sene ma tikenong kinong pau lale songsong leh be a mangana turadi so tikenong. U la hausur tutuno iat tano lilik tane God i sip be da mur. Io, hinawase mem, I takados be dait na kul ter no takis ta dong ing di kure dait be pata? ¹⁵ Dait na kul no takis be dait pai nale kul ie?”

Iesene Jisas ga palai tano nudi nianga harabota, io, igom tange ta di, “Mu sip be mu na hakuni iou urah? Mu kap baak tike siliwa ukira nige nes ie.”

¹⁶ Io, di ga kap hawat no siliwa gom tiri um di, “A hapupuo ta nesi ikin ma a hinsa nesi ikin?”

“Tano king,” di ga balu ie.

¹⁷ Io, Jisas ga tange ta di, “Mu na ter tano king ira linge iat tano king, ma mu na ter tane God ira linge iat tane God.” Ma di ga karup ta ira nianga iga tange.

Di ga tiri Jisas uta dong ing di te mat, be di na lon huat baling be pata.

(Matu 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸⁻¹⁹ Ari Sadiusi ing di la liklik be nong i mat pai nale tut hut baling, di ga hanawat ter tane Jisas, di gom tiri ie be, “Tena harausur, Moses ga pakat ter ura nudait horek, be tike tunana pata a nuno ta bulu i mat ma i mat sukun no nuno

haine, no tasine na tole leh no makoso. Io, dur na hatawat ta nati dur ma dur na kilam ter ta di no hinsana no tesne nong ite mat. ²⁰ Io, a liman ma iruo na hatatesne. No luaina ga tole tike haine ma iga mat sukun ie ma pai gale mon nati dur baak. ²¹ No airuo na tesne ga tole no makoso, ma sene be aie bileng ga mat ma pai gale mon ta nati dur. No aitul a tesne ga ngan bileng hobi. ²² Io, ira liman ma iruo na hatatesne bakut ing di ga tole ter no haine, di bakut ga mat, ma pai gale mon nati di. Namur bileng um no haine ga mat. ²³ Be ira minat di na lon huat baling tano bung na tuntunut hut, ta nesi tuno iat um no haine? Kinong di bakut ira liman ma iruo di ga tole ter ie.”

²⁴ Jisas ga balu di horek: “Mu manga rara kinong pa mu le palai ta ira nianga tane God ing di ga pakat ma pa mu le nunure bileng no dades tane God. ²⁵ Be ira minat di na lon huat baling pa di nale hartola. Di na haruat ma ira angelo tuma ra ula mawe. ²⁶ Iesene, kakarek ni hinawase mu be dong ing di te mat, di na tut hut baling be pata. I tahut be mu na lik leh kike naramon tike pakpakat tane Moses ing no dahe ga lulungo. Mu na lik timaan kakarek be God ga tange ra so tane Moses. A tutuno be kakarek ra hintubu dait di gate mat, iesene God ga tange be, *‘Aiou no God tane Abraham, no God tane Aisak, ma no God tane Iakop.’* ²⁷ Pata be a God nudi ira minat, sene be a God nudi ira lilona. Paile takados ira numu lilik.”

*No harkurai i lie ta ira harkurai bakut.
(Matiu 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Tikenong ta ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses ga hanawat ma iga hadade di ga hargor. Be iga nes horek be Jisas gate balu timaan di, iga tiri ie, “Garim no harkurai ta ira harkurai bakut tane God i manga lie?”

²⁹ Jisas ga balu ie igom tange, “No harkurai nong i lie ta di bakut i horek: *‘Hadado Israel, no Watong no nudait God, aie sene mon no Watong. ³⁰ Nu sip no Watong no num God ma no katim bakut, no num nilon bakut, no num lilik bakut, ma no num dades bakut.’* ³¹ Nong i iruo ma ie i horek: *‘Nu marse tikenong hoke u marse habaling at ugo.’* Pata baling tike harkurai paile tamat ta karek ra iruo.”

³² Io, no tena harausur ta ira harkurai tane Moses ga tange tane Jisas, “Tena harausur, a tutuno ing u tange be *pata bileng um tike God, aie sene mon.* ³³ *Ma be tikenong na sip God ma no katna bakut, no nuno lilik bakut, ma no nuno baso bakut, ma ina marse bileng no mes hoke ila marmarse iat ie, kike i manga tahut ta ira nudait hartabar utuma hone God.”*

³⁴ Ma be Jisas ga nes be igate babalu timaan igom tange tana, “Paule manga tapa tano kingdom tane God.”

Menamur ta kike pata baling tikenong pai gale balaraan be na tiri ie tari tiniri.

I ngan tutuno iat hohaam be no Mesaia na bulumenamur tane Dawit?

(Matiu 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Be Jisas ga hausur di naramon tano tamat na hala na lotu, iga tange, “Hohaam tuno iat be ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses, di ga tange be no Mesaia aie na bulumenamur tane Dawit? ³⁶ Mu nes baak! No Halhaaliena Tanuo ga ter ira lilik tane Dawit kaie at Dawit gom tange be,

‘No Watong ga tange tano nugu Watong:

“Nu kap no tamat na kinkinis kira tano kata na lumagu,

tuk iou ni bul hanapu ira num hiruo menapu ta ira lapara kakim!” ’

³⁷ Io, i nanaas be menalalie sakit Dawit iat ga kilam no Mesaia be ‘Nugu Watong.’ Kaie, i palai be ikino Mesaia a bulumenamur ie tane Dawit ma aie no Watong bileng.”

Ma no tamat na matanabar di ga laro ing di ga hadade ie.

Jisas ga hakatom di be di na harbalaurai ta ira tena harausur ta ira harkurai.

(Matiu 23:1-36; Luk 20:45-47)

³⁸ Ma be ing Jisas ga hausur di, iga tange, “Mu harbalaurai ta ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses. Di sip be ira kinasi di na manga taheuheu sur, ma di sip bileng be da haatne leh di ta ira katano ing di la hananawat hulungan kaia. ³⁹ Di sip bileng be di na kis ta ira kinkinis gar na tamat naramon ta ira nudi hala na lotu ma ta ira burana rau ta ira gil nian. ⁴⁰ Di la

karkarit leh ira linge bakut ta ira makoso, ma di la harababo ma ira nudi lawas na sinsaring. God na manga hapadano di.”

*No tamat na hartabar tano maris na makoso.
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Io, Jisas ga kis ter naramon tano tamat na hala na lotu nudi ira Iudeia. Iga kis ter tano mes na palpal tano katano di la bulbul ira hartabar kaia igom nesnes ira matanabar di ga bulbul ira nudi barbarat tano bunbulaan. Ma a haleng watong di ga ise ra tamat na barbarat.

⁴² Iesene tike maris na makoso na haine ga hanawat gom bul halala airuo not no peni ing ira matana i manga hansik. ⁴³ Jisas ga tato hawat ira nuno bulu na harausur igom tange ta di, “Mu nes baik! Ikin ra maris na makoso te bul ra tamat ta di bakut utuma tano bunbulaan. ⁴⁴ Di bakut, di ter metuma ta ira nudi bunbulaan ing i manga haleng kaia, iesene ikin ra maris te ter hakudulena bakut ise ing na lon me.”

13

Ira hakilang ing na hamanis no hauhawadne ikin ra lon.

(Matu 24:1-35; Luk 21:5-36)

¹ Be Jisas ga hanana sukun no tamat na hala na lotu nudi ira Iudeia, tikenong ta di ira nuno bulu na harausur ga tange tana, “Tena harausur, nes baik! Ira bilai na hot ing di ga gil ikin ra hala na lotu me. Ma nes ira nuno bilai na katano bileng!”

² Io, Jisas ga balu ie, “Ikin ra tamat na hala na lotu u nesne ie, pata tike hot be na kis patep ter ma tikenong. Ira numu ebar, di na dure hasur bakut.”

³ Ma di ga hanawat ter tano uladih Olip, tano mes na palpal tano tamat na hala na lotu. Ma be Jisas ga kis ter kaia, Pita, Jemes, Jon, ma ne Andru duhat ga tiri hasisingen ie horek: ⁴ “Nu hinawase mem, be hunangesa kakarek ra linge ing u hinawase mem ine na hanawat. Ma a mangana hakilang so mem na nes ing na hamanis be kike ra linge di te hutate be di na hanawat?”

⁵ Io, Jisas ga balu di horek: “Mu na harbalaurai ta nong nahula habota lamus leh mu. ⁶ A haleng di na harakale huat ma di na tange be, ‘Aiou at mon no Mesaia,’ ma di na hakale lamus leh ra haleng. ⁷ Ma be mu na hadado uta ira tamat na hinarubu be ari hininaawas ta ira tamat na hinarubu tapa, pa mu nale raurawaan. Kike ra mangana linge na hanawat, sene be no hauhawadne pai nale hanawat baik. ⁸ Io, a haleng na huntunana bakut tano ula hanuo di na tut na hinarubu baling ta di. Ma ina mon kunakuner tari haleng taman ma da sam taburungan bileng. Be kakarek ra linge na hanawat na haburuana mon no ngunungut hoke no bulu i papaas hatahun no haine ing i ura kinakaho.

⁹ “Mu na harbalaurai. Da lamus ter mu ta ira katano ura harkurai ma da hadakdak mu naramon ta ira numu hala na lotu. Ma mu na tur ra harkurai bileng ra matmatahan ta ira ut

na harkurai ma ira king ura utagu. Ma mu na iangianga palai ta di tano tahut na hininaawas. ¹⁰ Ma da huna hinawas ta ikino tahut na hininaawas ta ira katano bakut menalalie tano hauhawadne ta ikin ra lon. ¹¹ Ma be da palim kawase mu ma da hatur mu ra harkurai, waak mu ra raurawaan be aso ing mu na tange. Mu na tange at mon ira so ing i hanawat ta mu ta ikino pana bung, kinong paile numu kike ra nianga. No Halhaaliena Tanuo i iangianga. ¹² Ira tunana di na bala leise ira tasi di baling waing da ubu bing di. Ma ira nudi mama, di na gil bileng hobi ta ira nati di. Ma ira bulu di na manga ul ba ta ira nudi mama ma ira nudi makai. Kaie di na bala leise bileng ira nudi mama ma ira nudi makai waing da ubu bing di. ¹³ Ira turadi bakut di na malentakuane mu ura utagu, sene be nong i tur dades ter tuk ra hauhawadne, God na halon ie.”

¹⁴ “Mu ing mu waswas karek ra pakpakat i tahut be mu na palai tano pipilaina tutuno ta ikin ra linge nong na hanawat. Mu na nes tikenong *‘nong i manga sana sakit ma nong ila hamhamau taman.’* Ma ina tur ter tano katano nong pata be aie mekaia. Io, be ing i gil hobi, dong ing di kis ter kaia Iudeia, i tahut be di na hilo utuma ta ira uladih. ¹⁵ Nong i kis ter nalu tano nuno par na ula hala, i tahut be ina hanasur haiah. Waak be i hasurum pana bung ura hinana lala baling tano nuno hala ura kapkap leh nuno ta linge. ¹⁶ Ma nong bileng i kis ter tuma na lalong, waak i hanana baling ura kapkap ira kinasine. Na habir

13:11 Luk 12:11-12 **13:12** Matiu 10:21 **13:13** Matiu 10:22;
Jon 15:21 **13:14** Dan 9:27; 11:31; 12:11 **13:15** Luk 17:31

mon. ¹⁷ Maris ta dong ing di tienen ter ma dong ing di hasarus ta ikino pana bung. Na manga ubal tutuno iat di. ¹⁸⁻¹⁹ Mu na saasaring be ikin ra purpuruan pai nale hanawat tano pana bung na labur, kinong ikino bung da kilingane ra tamat na ngunungut. Ma pai nale haruat ma ira bung, haburuana leh ta ing God ga hakisi no ula hanuo, tuk ter katiak, ma pai nale haruat bileng hobi namur. ²⁰ Be no Watong pai nagele kubus hakumkum ikino pana bung, pata tikenong pai gorle lon. Iesene na kubus hakumkum ikino pana bung uta di ing igate gilamis leh di.

²¹ “Ma ta ikino pana bung bileng be tikenong na tange ta mu, ‘Nes baak! No Mesaia irek,’ be ‘Nes baak! No Mesaia ike,’ waak mu nurnur tana. ²² Io, ari Mesaia harabota ma ari tangetus harabota di na hanawat. Di na hamanis ta hakilang ma di na gil ta dades na gingilaan na kinarup waing di na walar, be di na petlaar, ura hakale lamus leh ira turadi ing God gate gilamis leh. ²³ Io, mu na harbalaurai, kinong iou te huna hinawase mu ta ira linge bakut ing na hanawat namur.

²⁴ “Ma sene be tano pana bung menamur ta ikino tamat na ngunungut,
‘No kasasa na kadado
ma no teka pai nale lulungo,

²⁵ *ira tiding di na puko metuma ra mawe,
ma ira dades tuma ra mawe, di na galogalo.’*

²⁶ *Taitus ikino pana bung ira turadi di na nes Nong a Turadi ie na hanana huat ta ira bahuto,* ma ra tamat na dades ma ra minamar. ²⁷ Ma ina tule um ira nuno angelo ura lamlamus hulungan ira nuno, ing igate gilamis leh. Ma di ira angelo di na lamus hulungan ira nuno matanabar mekaia ta ira aihet na matana dadaip tano hauhawatne no ula hanuo tuk ter tano hauhawatne no ula mawe.

²⁸ “Mu na kap harausur ta ira ina bolbol. Tano pana bung be no ina bolbol te samar ma ite kuburuan ira papane, mu na nunure be ite hutate no pana bung na haret. ²⁹ Hoke iat mon, be mu na nes kike ra linge te hanana huat, mu na nunure be no pana bung te hutate, ikike tuoi at mon ra matanangas huat. ³⁰ Mu na hadado baak! Ikin ra huntunana, tari ta di pai nale mat baak ma kakarek ra linge na hanawat. ³¹ No ula mawe ma no ula hanuo na buner leh ma sene be ira nugu nianga pai nale panim.”

Pata tikenong paile nunure at be hunangesa Jisas na tapukus baling.

(Matiu 24:36-44)

³² Ma ne Jisas ga tange habaling be, “Pata tikenong paile nunure at ikino pana bung be kakarek ra linge na hanawat. Ira angelo ruma ra ula mawe ma no Natine bileng pa dile nunure—no nuno Mama sene mon. ³³ Mu na harbalaurai! Ma mu na taguro kawase ie! Mu paile nunure ing ikino pana bung na hanawat. ³⁴ I haruat ma tike turadi i hana leh ta ira nuno hinana. I hana talur ter no nuno hala ra harkurai ta ira

nuno tultule. Iga waak kapis ter ira pinapalim ta di bakut tiketike, ma iga tange ta nong ila balbalaure no matanahala be na taguro kawase ie. ³⁵ I tahut be mu bileng, mu na taguro kawase ie, kinong pa mu le nunure at be no pana bung hohaam no turadi a nuno no hala na tapukus baling. Na hanawat dak ra matarahien, be ra tingana bung, be ra kareka na ianga, be ra malane. ³⁶ Mu na taguro kawase ie, nahula hana tupas hakarup mu ma kanaia mu kumkubabo. ³⁷ Kakarek iou te tange ta mu, iou tange ta ira turadi bakut: ‘Mu na taguro kawase ie!’”

14

Ira tamat tano lotu di ga silsilihe tike ngas ura ububu bing Jisas.

(Matiu 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Airuo bung te mon um kanaia tano Nian na Sinakit ma no nian na Beret Pai Lale Laalet. Ma ira tamat na pris ma ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses di ga silsilihe tike bilai na ngas na harakumkumaan ura palpalim kawase Jisas waing di nage ubu bing ie. ² Iesene di ga tange, “Dait pai nale gil hobi kaia tano nian. Ira turadi di nahula tut na purpuruan ma dait.”

Tike haine ga hurange bus Jisas ma ra waiwai.
(Matiu 26:6-13; Jon 12:1-8)

³ Io, Jisas ga kis ter Betani ma be iga iaiaan naramon tano hala tane Saimon, nong baak ga sam sana minaset ter tano palatamaine, tike haine ga hanawat. Ma no haine ga kap hawat

tike mangana bilai na gingop na taho. Ma di ga gil ie ma ra hot na tiris. Ma naramon tana ari waiwai ura salsalap, di kilam ie be ‘nart.’ Ma no hunhuraan tana ga manga bilai sakit ma a tabi matana. Iga parok no pala taho gom hurange no waiwai tano ulu ne Jisas. ⁴ Ari ta ira turadi ing di ga kis ter kaia di ga ngurungur ma di ga tange harbasiane ta di, “Ura biha tutuno iat be i hasurum bia no waiwai. ⁵ Di gorte suhurane no waiwai ura kapkap ta barbarat ing i haruat ma ra kunkulaan tikenong gor kap ta ira nuno pinapalim tike tinohon. Io, ma ira barbarat um di gorte ter ta ira maris.” Ma di ga ianga ngalngaluan ter tana.

⁶ Io, Jisas ga tange ta di, “Mu waak leise ie. Pata mon ta burwana be mu na kis na gil ie. No linge ite gil ter ie tagu i manga bilai sakit. ⁷ Ira maris di na kis tikai ma mu hatikai, ma i tale be mu na harahut di ta ira pana bung be mu sip. Ma sene be iou pa nile kis hatikai ma mu. ⁸ No haine te gil no linge nong i petlaar be na gil ie. Ite hurange bus no tamaigu ma ikin ra bilai na waiwai kakarek ura tangtagure iou utano bung da bus iou namur. ⁹ Mu na hadado baak! Da hinawas tano tahut na hininaawas ta ira taman bakut tano ula hanuo. Ma be da gil hobi, io, no linge no haine te gil ter ie da hinawas bileng utana, ura halilik ter ira turadi utana.”

*Judas ga haut ura terter leise Jisas.
(Matiu 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ Ma ne Iudas Iskariot, tikenong ta ira sangahul ma iruo na bulu na harausur, ga hana tupas ira tamat na pris gom hinawase di be na ter leise Jisas ta di. ¹¹ Di ga laro ing di ga hadade ie, di gom kukubus be di na ter ta barbarat tana. Io, iga sisilih tike bilai na ngas ura terter leise Jisas ta di.

Jisas ga en no Nian na Sinakit tikai ma ira nuno bulu na harausur.

(Matiu 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)

¹² Tano luaina bung tano nian na Beret Pai Lale Laalet, ira Iudeia di git ububu bing bileng ira not no sipsip di nage en ura liklik kawase no bung na Sinakit. Taitus ikinong ra bung ira bulu na harausur tane Jisas di ga tiri ie, “U sip be mem na tagure no Nian na Sinakit ha?”

¹³ Io, iga tule airuo ta ira nuno bulu na harausur ma iga tange ta dur, “Mur na hana lala tano tamat na taman, ma tike tunana i kapkap hanane tike poona taho na harsomane mur kaia. Mur na mur ie. ¹⁴ Tano hala nong no tunana na hana lala kaia, mur na tange tano tunana nong a nuno tus no hala be, ‘No tena harausur i ura nunure be i ham no katano tano hala nong aie ma mem ira nuno bulu na harausur, mem na en no Nian na Sinakit kaia?’ ¹⁵ Io, ina tange hamanis tike katano ta mur, ruma nalu tano hala nong di te tagure ter ie. Mur na tagure ira adait nian kaia.”

¹⁶ Io, ira iruo bulu na harausur dur ga hana leh dur gom hana lala tano tamat na taman. Dur ga

nes bakut leh ira linge hoke Jisas ga tange ta dur. Io, dur ga tagure no adi Nian na Sinakit.

¹⁷ Be igate matmatarahien Jisas ga hanawat tikai ma ira nuno sangahul ma iruo. ¹⁸ Ma be di ga kis ter kaia ma di gom iaiaan, Jisas ga tange ta di, “Mu hadado baak! Tikenong nalamin ta mu kakarek i iaiaan tikai ma iou na tur talur iou ma ina ter leise iou.”

¹⁹ Io, di ga tapunuk kaie tiketike at ta di gom tange tane Jisas be, “Aiou lik be pata be iou, naka?”

²⁰ Io, Jisas ga balu di, “Tikenong at mon ta mu ira sangahul ma iruo. Nong i hasuguh no ana beret naramon tano dis tikai ma iou, aie iat mon.

²¹ Nong a Turadi ie na hana ter tano nuno minat hoke iat mon ira tangetus di gate pakat ter utana. Sene be maris ta ikino tunana nong na tur talur ma ina ter leise Nong a Turadi ie! Igor tahut tana be pa di gorle kaho ie, kinong na kap tike tamat na harpadano.”

Jisas ga hamanis tano beret ma no wain ura halilik di tano nuno minat nong na hatutuno no sigar kunubus metuma hone God.

(Matiu 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Korin 11:23-25)

²² Be di ga iaiaan Jisas ga kap leh tike katano beret, iga tanga tahut tane God tana ma igom pidik ie. Io, iga palau ira nuno bulu na harausur ma ie ma iga tange ta di, “Mu kap leh ie. Ikin no tamaigu.”

²³ Namur iga kap leh no gingop na wain gom tanga tahut tane God tana ma iga ter ie ta di.

Io, di bakut di ga mamu tana. ²⁴ Io, Jisas ga tange ta di, “Ikin no degu iou ni ter leise bia ie uta ira haleng ura hatutuno no kunubus metuma hone God. ²⁵ Mu hadado baak! Iou pa nile mame habaling ta wain tuk tano pana bung tano kingdom tane God ing ni mamu tikai baling ma mu.”

²⁶ Ma be di gate inge ter tike ninge di ga hanasur mekaia utuma ra uladih Olip.

Jisas ga tange hatutuno be Pita na harus leise ie.

(Matiu 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

²⁷ Jisas ga tange ta di, “Mu bakut mu na hilo sukun iou hoke no tangetus gate pakat ter ta ira nianga tane God. Ma ne God ga tange be, ‘Aiou ni ubu bing no ut na balaura sipsip, ma ira sipsip di na hilo harbasi.’ ”

²⁸ Ma ne Jisas ga tange habaling be, “Kike i tutuno, iesene iou ni lon huat baling ma iou ni lie ta mu utusu Galili.”

²⁹ Iesene Pita ga tange tana, “A tutuno be di bakut dak di na hilo sukun ugo, iesene be iou at pata.”

³⁰ Jisas ga balu ie, “Hadado baak! katiak at ra bung, be paile airuo na kareka baak, nu harus ise iou aitul a pana.”

³¹ Iesene Pita ga balu pukus ie ma ra dades ma igom tange, “A linge bia ing be ni mat tikai ma ugo. Iou pa nile harus leise iat ugo.” Ma ira mes, di ga tange hobi bileng.

14:24 KBk 24:8; Sek 9:11; Jer 31:31-34; 1 Korin 10:16; Hibru 9:20

14:28 Mati u 28:16; Mak 16:7 **14:31** Jon 11:16

Jisas ga manga tapunuk igom sasaring tuma Getsemani.

(Matiu 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Di ga hana ter tike taman di kilam ie be Getsemani, ma ne Jisas ga tange ta ira nuno bulu na harausur be, “Mu na kis ter kira ma iou ni sasaring.” ³³ Io, iga lamus leh ne Pita, Jemes ma ne Jon, duhat gom saate ie. Ikino pana bung iga kilingane ra tamat na tapunuk ma iga manga sugurukrukua bileng. ³⁴ Io, iga tange ta duhat, “No nugu kudulena nilon i manga tirih sakit kakarek iou ge kilingane be iou ura minat. Mohot kis kira ma mohot na naanaas.”

³⁵ Jisas ga hana hakakari dahine gom san tudu ter napu tano pu. Ma iga sasaring be pai nale kap ikin ra ngunngutaan be ing kanaia ta mes na ngas. ³⁶ Iga sasaring horek: “O Mama, ira linge bakut i tale ugo be nu petlaar. Kap leise ikin ra tirih mekira ho iou nong i ura hinana tupas iou. Ma sene be waak u gil ing iou sip. Nu gil at ing u sip.”

³⁷ Iga hana tapukus baling ter ta ira nuno aitul a bulu na harausur ma iga nes duhat be duhat ga kumkubabo. Ma ne Jisas ga tange tane Pita, “Aiou marmaris be u kumkubabo. Paile tale be u gor nanaas te mon baak ta dahine?” ³⁸ I tahut be mohot na naanaas ma mohot na saasaring waing mohot pai nale puko be ta harwalar na tupas mohot. Ira tinga mohot i kanan ter um ura tutur bat ira harwalar, sene be a turadi tuno mon mohot, kaie inage dades ta mohot.”

³⁹ Iga hana leh baling gom sasaring hoke nalalie. ⁴⁰ Be iga hana tapukus baling iga nes tupas habaling duhat be duhat ga kumkubabo, kinong duhat ga manga sumsumela. Ma duhat pai gale nunure be aso um duhat na tange tana.

⁴¹ Be iga hana tapukus baling tano aitul a pana, iga me tange ta duhat, “Aiou marmaris be kanaia iat baak mohot kumkubabo ma mohot tatahun ter. Ite haruat um! Nes baak! No pana bung te hanawat be da ter leise Nong a Turadi ie ta ira luma di ira ut na sana. ⁴² Mohot tut ma dait na hana. Nes um! No tunana nong na ter leise iou ikike tuoi i hanana huat!”

*Iudas ga ter leise Jisas ta ira tamat tano lotu.
(Matiu 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

⁴³ Kike at mon be iga iangianga, Iudas, tikenong ta ira nuno sangahul ma iruo na bulu na harausur, ga salo huat. A tamat na matanabar ga hanawat tikai ma ie ma di ga kapkap hanane ra sele ma ra kapsil. Kakarek ra matanabar at ira tamat na pris, ma ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses ma ira tamat ta ira huntunana di ga tule leise di. ⁴⁴ Io, no tunana nong ga tur talur Jisas, nong i ura terter leise ie, igate tange ter ta di horek: “No tunana iou ni haianga leh ie ma ni mum ie, aie at mon. Mu na palim kawase ie, io, mu na lie timaan leh tana be i nahula hilo.”

⁴⁵ Kaie at mon ne Iudas ga hanawat ter tane Jisas. Iga haianga leh ie horek: “Tena harausur!” Ma iga haatne ie ma ra harmum. ⁴⁶ Io, ira turadi di ga palim kawase ie. ⁴⁷ Ma tikenong ta di ing iga tur tikai ter ma ne Jisas ga sasel leh no nuno sele

na hinarubu igom kato kutus leise tike talingana no tultule tano tamat ta ira pris. ⁴⁸ Io, Jisas ga tange ta di, “Hoke balik be iou tike holmatau kaie mu ge kap hawat ira sele ma ra kapsil ura palpalim kawase iou? Pata be tike holmatau iou! ⁴⁹ Taitus ira bungbung iou git kiskis tikai ma mu ing iou git harausur tano tamat na hala na lotu ma pa mu gale palim kawase iou. Iesene, kakarek ra linge i hananawat ura hatutuno ira nianga tane God ing di ga pakat.”

⁵⁰ Ma ira nuno bulu na harausur bakut di ga hilo sukun ie.

⁵¹ Ma tike marawan ga murmur hanane Jisas ma iga kakaser sene te mon ma tike mol. Ira matanabar di ga walar be di na palim kawase ie. ⁵² Ma sene be iga hamalim kapis ter um no nuno mol kaia ta di igom hilo bia leh ma ra tawaturia.

No kaunsil ta ira tamat tano lotu di ga kure Jisas.

(Matiu 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:13-14,19-24)

⁵³ Io, di ga lamus ter Jisas tano tamat ta ira pris. Ma ira tamat na pris, ma ira tamat ta ira huntunana, ma ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses, di bakut, di ga hanawat hulungan ter kaia. ⁵⁴ Pita ga murmur hanane iat Jisas, ma iga taptapa hanana iat, tuk be di gom hana lala tano hare tano ngasiana no tamat ta ira pris. Pita ga kis kaia gom retret eh tikai ma ira ut na harbalaurai uta ikino katano.

⁵⁵ Ira tamat na pris ma ira kaunsil di ga silsilihe ta mangana nianga ura tangtange hgae Jisas waing di nage ubu bing ie, ma sene pa di gale nes leh tari. ⁵⁶ A haleng di ga ter ira nudi nianga na harakale, ma sene ira nudi nianga ga mes harbasie.

⁵⁷ Hokakarek, ari turadi di ga tut ma di ga harakale ter tane Jisas horek: ⁵⁸ “Mem ga hadade iga tange horek: ‘Aiou ni dure ikin ra hala na lotu nong ira turadi mon di ga gil ie, ma ta itul a bung mon iou ni gil habaling tikenong. Ikinin, a turadi pai nale gil ie.’ ” ⁵⁹ Sene be ira nudi hininaawas at bileng ga mes harbasie.

⁶⁰ Io, no tamat ta ira pris ga taman tut ra matmatahan ta di igom tange tane Jisas, “Aiou karup be paule balu di! Nu tange hohaam ta karek ra mangana hininaawas di tung ter ugo me?”

⁶¹ Iesene Jisas pai gale babalu, iga tur kunkun ter at mon.

Io, no tamat ta ira pris ga tiri habaling ie, “Augo no Mesaia, no Natine God, be pata?”

⁶² “Aiou at mon,” Jisas ga tange. “Ma mu na nes *Nong a Turadi ie ma ina kis ter tano tamat na kinkinis kaia tano kata na lumane God no Dadeswana, ma ina hana sur ta ira bahuto metuma ra mawe.*”

⁶³ No tamat ta ira pris ga diris ira kinasine at ma igom tange, “Dait paile supi habaling um ta turadi ura hininaawas utana.” ⁶⁴ Io, iga tange ta di, “Mu te hadade ter i tange hgae God be dur haruat mon. Mu lik hohaam?”

Di bakut di ga tange be Jisas te rara ma i haruat be na mat. ⁶⁵ Io, ari ta di ga iamiabis Jisas. Di ga kubus bat ira matana, io, di ga tutut ie ma ira luma di ma di gom tangtange tana, “Nu kilam tus!” Ma ira ut na harbalaurai di ga lamus leh ie di gom ubu ie.

Pita ga harus leise Jisas.

(Matiu 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Be Pita ga kis ter kaia tano hare, tikenong ta ira tultule na haine tano tamat ta ira pris ga hanawat hutate tane Pita. ⁶⁷ Be iga nes leh Pita ma kanaia ga retret eh, iga nes dit ie ma igom tange tana, “Augo bileng, u git tiktikai ma ikinong me Nasaret, ne Jisas.”

⁶⁸ Pita balik ga harus igom tange, “Aiou paile palai at uta kike ra linge u tangtange!” Io, iga hana leh ukaia ra matanangas huat.

⁶⁹ Be no tultule na haine ga nes leh ie kaia, iga tange ta dong ing di ga tutur hanana kaia be, “Tikenong ta di ikino tunana.” ⁷⁰ Iesene Pita ga harus baling.

Namur dahine dong ing di ga tutur hutate hana tana, di ga tange, “I palai be augo tikenong ta di kinong augo metusu Galili.”

⁷¹ Pita ga tange ta di, “Aiou sasalim ma ra tutuno be iou paile nunure ikino turadi mu tangtange ie! Be iou harakale, io, iou sip be God na hapadano iou!”

⁷² Kaie at mon no kareka ga ianga no airuo na pana. Io, Pita ga lik leh ira nianga Jisas gate tange ter tana. Igate tange ter tana horek: “Be

paile airuo na kareka baak nu harus ise iou aitul a pana.” Be Pita ga nes hobi, iga manga suah.

15

Di ga tung Jisas kaia hone Pailat.

(Matiu 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

¹ Be igate malane um ira tamat na pris, ira tamat ta ira huntunana, ira tena harausur ta ira harkurai tane Moses, ma ira kaunsil bileng di ga kis hulungan be di nage hanawat ma tike lilik. Ma be di ga kubus ira lumane Jisas di ga lamus ter ie tane Pailat. ² Ma ne Pailat ga tiri ie, “Augo no king nudi ira Iudeia?”

Jisas ga balu ie, “A num nianga iat!”

³ Ma ira tamat na pris di ga tung ie ma ra haleng linge. ⁴ Io, Pailat ga tiri habaling ie, “Pata num ta nianga ura balbalu di? Nes, a haleng linge di tung ugo me.”

⁵ Iesene Jisas baling pai gale babalu. Ma ne Pailat ga karup gom ngangao.

Pailat ga kure Jisas haruat ta ira sinisip ta ira matanabar.

(Matiu 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39—19:16)

⁶ Nudi tintalen ira Iudeia be ta ira kaba Nian na Sinakit bakut, da hasur leise tike turadi mekaia ra hala na harpadano. Aie mon nong ira matanabar di saring leh ie. ⁷ Tike tunana, no hinsana ne Barabas, di ga bul halala ter ie ra hala na harpadano tikai ma ira turadi ing di bileng di ga harubu bingibing ma dong ing di ga kure ira

Iudeia. ⁸ Ma ira matanabar di ga hana hut utuma hone Pailat di gom saring ie be na halangalanga leise tikenong uta di, tikenong ta dong ing di ga hiis kawase ie naramon tano hala na harpadano hoke at Pailat git gilgil. ⁹ Pailat ga tiri di, “Mu sip be iou ni hasur leise no king numu ira Iudeia?” ¹⁰ Iga tiri hobi kinong iga nunure ter at mon be ira tamat na pris di ga lilik saasa ter tane Jisas, kaie di gom ter leise ie tana.

¹¹ Ma sene be ira tamat na pris di ga hagut ira matanabar be di na hait ne Pailat be na hasur leise ne Barabas ma waak ne Jisas. ¹² Io, Pailat ga tiri di, “Aiou ni bihane um ikin ra tunana mu kilam ie be no king numu ira Iudeia?”

¹³ Ma di ga kakongane utuma ho ie ma di ga tange, “Da tut ie tano ula kabai!”

¹⁴ Pailat ga tiri habaling di, “Mu tange hobi urah? A mangana nirara so ite gil ter?”

Ma sene ikin ra pana di ga manga kakongane balik, di gom tange, “Da tut ie tano ula kabai!”

¹⁵ Pailat ga hasur leise ter ne Barabas ta ira matanabar waing di nage laro. Io, iga tule ter Jisas ta ira nuno umri di gom dangat ie. Ma di gom waak leise ter ie ta di be di na tut ter ie tano ula kabai.

*Ira umri di ga manga hasakit tane Jisas.
(Matiu 27:27-31; Jon 19:2-3)*

¹⁶ Ira umri di ga lamus leh Jisas ukaia tike katano tano tamat na hala tane Pailat, io, di ga tato hulungan ira umri. ¹⁷ Di ga hasigam ie ma tike dardarana mol i haruat ta ira watong, io,

di ga hirisane ira tigatige hoke tike balaparik, di gom hakukuho no uluno ma ie. ¹⁸ Io, di ga haianga leh ie hoke di la gilgil ta ira king. Di ga tange tana, “Mem urur tam, king gar na Iudeia!” ¹⁹ Di ga laulawat no uluno ma tike raam, ma di ga iamiabis bileng ie. Di ga saga bukunkek menalalie tana hoke be di urur tana. ²⁰ Namur be ira umri di gate hasakit ter tana di ga kap leise no dardarana mol tana di gom hasigam habaling ie ma ira kinasine iat. Io, di ga lamus hasur um ie ura tutut ter ie tano ula kabai.

Di ga tut ter Jisas tano ula kabai.

(Matiu 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

²¹ Tike tunana me Sairin no hinsana ne Sairin, a mama tane Aleksanda ma ne Rupas ie. Sairin ga hana sakit mon kaia metua nataman tano taman, ma di ga sunang ter ie be na kap leh balik no kabai tane Jisas. ²² Di ga lamus haut ter Jisas tano katano di kilam ie be Golgota (no pipilaina be, no taman na ula turungan.) ²³ Io, di ga tuluse ra wain tane Jisas be na mame. Ikino wain di gate hul hurusane pakur ter ma ra tirine tike dahe ura bing ngunngutaan. Iesene Jisas pai gale mame ie. ²⁴ Io, di ga tut ter um Jisas tano kabai. Be di gate gil ter hobi, di ga papaus ma ra satu ura nunure leh be nesi na kap leh garim ta ira kinasine Jisas.

²⁵ Io, a liman ma ihet na pana bung ra malane kaie di ga tut ter Jisas tano ula kabai. ²⁶ Ma ira nianga bileng di ga tung ie me, di ga bul tano nuno kabai. Ira nianga di ga pakat, horek:

“No king gar na Iudeia.” ²⁷ Ma di ga tut ter bileng airuo holmatau ter ra iruo mes na kabai, tikenong tano kata na lumana ma tikenong tano kesa na lumana. ²⁸ [Ma i hatutuno no nianga tane God ing di ga pakat horek: “*Di ga was tikane ie ma ira ut na laka harkurai.*”]

²⁹ Dong ing di ga hana sakit kaia di ga laulawaa ul ter tane Jisas ma di ga tangtange hage ie horek: “Aha, augo ing u ga tange be nu dure no tamat na hala na lotu ma nu gil habaling mon ie ta itul a bung. ³⁰ Hanasur mekaia ra ula kabai waing nuge halon habaling ugo.”

³¹ Ma ira tamat na pris ma ira tena harasur ta ira harkurai tane Moses di ga hasakit bileng tane Jisas hobi, ma di ga tange habaling at ta di, “Iga halon ira mes, ma sene paile tale be na halon habaling at ie. ³² Be aie no Mesaia, no king gar na Israel, i tahut be na hanasur at kakarek mekaia ra ula kabai waing dait nage nes ie ma dait nage nurnur tana.” Ma ira iruo ing di ga tut ter dur ta ira iruo kabai hutate tana, dur bileng, dur ga tange hage ie.

Jisas ga mat.

(Matiu 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Io, no hanuo ga kadado haburuana leh ra sangahul ma iruo na pana bung ra tingana kasasa tuk ter ra aitul a pana bung ra matarahien. ³⁴ Ma ra aitul a pana bung um ra matarahien Jisas ga kakongane ma iga tange, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?”, no pipilaina horek:

“No nugu God, no nugu God, ura biha be u te hana sukun iou?”

³⁵ Be ari ing di ga tur ter hutate kaia di ga hadade ie, di gom tange, “Hadade ie, ite taato ne Elaija.” ³⁶ Ma tikenong ta di ga hilo gom hahung tike gurgurun tes ma ra wain igom suk ter ie tike sila dahe, io, iga songore haut ie be Jisas na dup ie. Io, iga tange, “Tur baak, dait na nes baak be Elaija na hanawat ura laplapus hasur ie be pata.”

³⁷ Ma be Jisas ga kup tamat ter um iga pataam no mansunguno.

³⁸ Ma no tamat na mol nong di git balo kutus ter no tamat na hala na lotu ma ie iga tamadiris hairuo, haburuana leh metuma nalu utusu muk napu. ³⁹ Ma no tamat na umri ta tike matana ubane ga tur ter mon menalalie tane Jisas. Be iga hadade ing ne Jisas ga manga kup hobi, ma be iga nes bileng ing Jisas ga mat hobi iga tange, “Tutuno sakit, a natine God at ikin ra turadi!”

⁴⁰ Ari haine di ga tur ter tapa dahine ma di ga ngokngok ta ira linge ing iga hananawat. Maria nong me Magadalen ga tur ter kaia tikai ma ne Maria no makai tane Ioses dur ma ne Jemes no bulumenamur. Duhat ma ne Salome, duhat ga tur tikai ter ma di ira haine. ⁴¹ Tano pana bung be Jisas ga kis Galili, kakarek ra aitul a haine duhat git murmur ie ma duhat git harahut ta ira nuno sunupi. Ma a haleng na mes na haine bileng ing di ga saate hawat ie utuma Ierusalem, di ga kis ter kaia.

*Di ga hatur no palatamaine Jisas tano midi.
(Matiu 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)*

⁴²⁻⁴³ Be igate matarahien ra bung liman, ing ira Iudeia di la tangtaguro pane no Bung na Sinangeh, no bung menamur, io, Iosep me Arimatia ga balaraan ter gom hana ter tane Pailat gom saring leh no tamaine Jisas. Ma ne Iosep aie tike tamat tano kaunsil ma aie at bileng ga kiskis kawase no kingdom tane God. ⁴⁴ Pailat ga karup ing iga hadade be ne Jisas gate mat at mon. Iga tato hawat no tamat na umri tano matana ubane iga me tiri ie be Jisas gate mat be pata. ⁴⁵ Ma be no tamat na umri gate hinawase ter Pailat be ne Jisas at gate mat, Pailat ga haut ise ter no tamaine Jisas tane Iosep. ⁴⁶ Io, Iosep ga kap leh ie metuma ra ula kabai, igom hirisane ie ura pulpulus ie ma tike lawas na ponponiana mol nong igate kul ter ie. Io, iga bul halala ie ta tike midi. No midi di gate gil ngasian ter ie tano papara hot. Io, namur iga pulukane bat no matana hot ma tike tamat na hot. ⁴⁷ Ma ne Maria me Magadalen ma no maurana, no makai tane Ioses, dur ga nes ter ing di ga hainoh Jisas kaia.

16

*Jisas ga lon baling sukun no midi.
(Matiu 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)*

¹ Ra bung taguro ra matarahien ruruk be no Bung na Sinangeh gate pataam, Maria me Magadalen, Salome, ma ne Maria no makai tane Jemes duhat ga kul leh ari waiwai ing ila huhur tahut waing duhat na sapur no tamaine Jisas.

² Ra Sade ra malane, be no kasasa gate sigar pupuruk ter mon, duhat ga hana leh ukaia tano midi. ³ Be duhat ga hanana duhat ga hartiritiri baling at ta duhat be, “Nesi um na pulukane leise ter no hot tano matana no midi?” ⁴ Iesene be duhat ga nanaas hut duhat ga nes be di gate pulukane leise ter no hot, sene be a tamat sakit ie. ⁵ Io, duhat ga hana lala tano midi duhat gom nes tike marawan ma iga kis ter. Iga kis ter tano nuduhat palpal na kata ma ira lawas na kinasine ga manga ponpon. Be duhat ga nes hobi duhat ga manga karup na bunurut.

⁶ No marawan ga tange ta duhat, “Waak mohot karup na bunurut. Aiou nunure be mohot silsilihe ne Jisas me Nasaret nong di ga tut ter ie tano kabai. Ipanim kira. Ite lon baling. Mohot nes, no katano nong di ga hainoh ie kaia irek. ⁷ Mohot na hana ma mohot na hinawase ira nuno bulu na harausur, ma ne Pita bileng, be ‘Jisas na lie ta mu utusu Galili ma mu na nes um ie kaia hoke at igate hinawase ter mu hobi.’ ”

⁸ Io, no bunurut ma ra dader ga sige kike ra aitul a haine, duhat gom hilo leh mekaia ra midi. Ma duhat pai gale hinawase tikenong kinong duhat ga burut. *

*Jisas ga harapuaasa tane Maria me Magadalen.
(Matiu 28:9-10; Jon 20:11-18)*

⁹ [Be Jisas ga lon huat baling ra Sade, iga huna harapuaasa muk tane Maria me Magadalen nong gate tule hasur ise ter a liman ma iruo na sana

16:7 Matiu 26:32; Mak 14:28 * **16:8** Ira buturkus 9-20 paile kis ta ira haleng na tuarena pakpakat ing i bilai sakit.

tanuo mekaia ho ie. ¹⁰ No haine ga hana gom a hinawase dong ing di git sasaate Jisas ma kanaia di ga susuah ma ra but na tapunuk. ¹¹ Ing di ga hadade be Jisas gate lon baling ma be no haine at gate nes ter ie, pa di gale nurnur.

*Jisas ga harapuaasa ta ira iruo bileng tano ngas.
(Luk 24:13-35)*

¹² Namur be airuo ta di ga hana leh tano taman ma dur ga murmur hanane no ngas, Jisas ga harapuaasa ter ta dur ma iga ries ira matmataan tana. ¹³ Dur ga baling dur gom a hinawase ari ta di, iesene pa di gale nurnur at bileng ta dur.

*Jisas ga harapuaasa ta ira nuno bulu na harausur.
(Matiu 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Apostolo 1:6-8)*

¹⁴ Namur baling um Jisas ga harapuaasa ta ira nuno sangahul ma tike na bulu na harausur ma kanaia duhat ga iaiaan. Iga bor di kinong di ga manga hadades ira tinga di ma pa di gale nurnur be igate lon baling, hoke ari di gate nes ter ie di ga hinawas hobi. ¹⁵ Io, iga tange ta di, “Mu na hana ma mu na hinawase ira turadi tano ula hanuo bakut tano tahut na hininaawas. ¹⁶ Be nesi tikenong na nurnur ma ina kap baptais, God na halon ie. Ma sene be si tikenong paile nurnur, God na hapadano ie. ¹⁷ Dong ing di nurnur tagu di na hamanis rek ra mangana hakilang. Di na saring iou ma ni ter ra dades ta di be di na tule hasur ise ira sana tanuo. Di na ianga ma ra mes

na nianga ing pa di gale harausur ine. ¹⁸ Di na palim haut ra si bileng ma ira luma di, ma be di na mame ta linge na hargilale pai nale hgae tuno iat di. Di na bul ira luma di ta ira ina minaset, di na langalanga baling.”

Jisas ga hanahut utuma ra mawe.

(Luk 24:50-53; Apostolo 1:9-11)

¹⁹ Namur, be no Watong Jisas gate ianga ter ta di, God ga kap haut ie utuma ra mawe igom a kis tano tamat na kinkinis tano kata na lumane God. ²⁰ Io, ira bulu na harausur di ga hana harbasie, di gom harpirwase utano tahut na hininaawas ta ira matahu katano. Ma no Watong ga papalim tikai ma di ma iga ter ira hakilang ura hatutuno ira nudi harpir.]

16:18 Luk 10:19; Apostolo 28:3-6 **16:19** Apostolo 1:9-11;
2:33-34 **16:20** Apostolo 14:3; Hibrú 2:3-4

No Tahut na Hininaawas
The New Testament in the Sokarek dialect of the
Patpatar language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sokarek long Niugini

Copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sokarek (Patpatar)

Dialect: Sokarek

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 5 Mar 2022

bbc4ab7d-0dcb-5ad0-909b-47e9fb251f1b